

Izjava — Izvzemli ponedeljek — vsak dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši ne. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik koncesije Anton Edinosti. — Tisk tiskarne Edinosti. — Naročnina znaša na mesec L 6.—, leta L 32.— in celo leto L 60.—. — Telefon uredništva in uprave.

Kopir

EDINOST

Posamezne številke v Trstu (in okolici) po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širskosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 40 stot. osmrtnice, zalivale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov po L 2.—. — Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj pa L 2.—. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Po podpisu rapalske pogodbe

D'Annunzijevo nastop proti Jadranskemu sporazumu — Krk in Rab zasedli D'Annunzijevi legionarji

Uradno besedilo pogodbe

S. MARGHERITA, 12. Ker želite kraljevina Italija in kraljevina Jugoslavija ustanoviti med seboj razmerje od kritosrčnega prijateljstva in prisrčnih odnosov v skupni blagor obeh narodov: ker Italija priznava s svoje strani, da pomeni ustanovitev sosednje države enega izmed najvišjih ciljev vojne, ki jo je vzdržala, je imenoval Njegovo Veličanstvo italijanski kralji za svoje pooblaščenec: Vit. Ivana Giolittija, ministrskega predsednika in ministra za zunanje zadeve, grofa Karla Sforzo, ministra za zunanje zadeve in prof. Ivana Bonomia, vojnega ministra: Njegovo Veličanstvo kralji Srbov, Hrvatov in Slovencev je imenoval za svoje pooblaščenec: Gospoda Milenka Vesnića, ministrskega predsednika, dr. Anta Trumbića, ministra za zunanje stvari, gospoda Kostu Stojanovića, finančnega ministra, kateri so si medsebojno pokazali svoja pooblastila, ki so bila spoznana kot veljavna, in se sporazumeli, kakor sledi:

Čl. 1. Med kraljevino Italijo in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev se določa sledeča meja: Od hriba Peči (1511 m), na trameji med Italijo, Avstrijo in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, do hriba Jalovca (2643) črta, ki se ima določiti na ozemlju in ki bo šla na splošno od severa proti jugu čez točko 2277 (Ponca). Od Jalovca črta, ki naj sledi razvodju med kotlina reke Soče in reke Save od Podkorena do Triglava (2864), dalje razvodju med kotlina Save in Save od Bohinja do severovzhodnega obronka hriba Močiča (1602), dotikajoč se toček 2348 na Voglu, 2003 na Lanševici in 2086 na Kuku. Od severovzhodnega obronka Močiča ob vzhodnem obronku Porezna (1631) črta, ki se ima določiti na ozemlju in ki bo šla na splošno od severa proti jugu. Od vzhodnega obronka Porezna do zapadnega obronka Blešaja (1562) črta, ki se ima določiti na ozemlju in ki naj gre na splošno od zapada proti vzhodu, puščajoč vas Davčo kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, vas Novake pa Italiji.

Od zahodnega obronka hriba Blešaja (1562) ob vzhodnem obronku hriba Bevk (1050) črta ki se ima določiti in ki na splošno od severa proti vzhodu in jugozapadu, puščajoč vasi Leskovicu Kopačniku in Sovodnji kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, a oba prelaza pod Loniščem Italiji; od vzhodnega obronka hriba Bevk (1060) do tik zapadno od vasi Hotedršice črta, ki se ima določiti in ki pušča kraje Javorjev Dol, Zire, Opale, Hlevišče, Rovte in Hotedršice kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, a Prapretno Brdo (1006) in kraje Vresnik, Vrednik, Zavratec in Medvedje Brdo Italiji. Odtod do vasi Zelse črta, ki se drži najprej vzhodno ob vojni cesti Hotedršica-Planina, puščajoč za tem vasi Planina, Unec, Zelse in Rake kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Od Zelse do Cabranske črta, ki se ima določiti in ki pojde na splošno od severa proti zahodu in jugovzhodu in se vije najprej ob vzhodnih obronkih Javornika (1268) puščajoč kraje Dolenja Vas, Dolenje Jezero in Otok kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, a v bližini toček 875, 985 in 973 Italiji. Dalje ob vzhodnih obronkih Bičke gore (1236) in Pleče gore (1064) puščajoč Italiji Leskovo dolino in razpotja na točki 912 zapadno od Škodnika in na točki 1146 vzhodno od Cifrov (1399) in dosegaajo Cabransko, ki ostane na italijanskem ozemlju z vožno cesto vred, katere na vije na vzhodnih obronkih Snežnika od Leskove doline do Cabranske. Od Cabranske do Griže (502) črta, ki se ima določiti na ozemlju in pojde na splošno od severa proti vzhodu in jugozahodu vzhodno od hriba Trstenika (t. 1243) in se bo dotikala točke 817 jugovzhodno od Suhove, dalje južno od Zidovja (660), nato vzhodno od Griže (502) puščajoč Klano in Brezo Italiji, a Studeno kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Od Griže (502) do meje reške države črta, ki se ima določiti na ozemlju in ki naj pojde na splošno od severa proti jugu do vozne ceste Rupa-Kastav približno na pol poti med Jušici in Spinciji in naj preseče rečno cesto, izogibaajoč se na zapadni strani vasi Mizeriji in Trinajstici, ki ostaneje kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, ter dosegaajo vožno cesto Matulje-Kastav na prelazu vzhodno od Matulj in slednjico na cesti Reka-Kastav severno mejo neodvisne reške države, in sicer ob severnem robu vasi Rubeši na razpotju pri Tomtičih okoli 500 m od kastavskega trojnega razpotja. Dokler pa ne bodo urejene na italijanskem ozemlju redne vozne razmere na omenjenih cestah vzhodno od kastavskega trojne-

ljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Predmet poznejšega sporazuma bo vprašanje veljavnosti višjih studij, ki jih končajo italijanski podaniki in kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev ali podaniki kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Italiji.

Čl. 8. V interesu dobrih intelektualnih in moralnih odnosov med obema narodoma boste sklenili obe vladi čimprej dogovor, ki mu bo namen ojačati prisrčen vzajemni razvoj kulturnih stikov med obema deželama.

Čl. 9. Pričujoča pogodba je sestavljena v dveh izvodih, eden v italijanski, drugi v srbohrvaščini. V slučaju nesoglasja se bo verovalo besedilu v italijanski, ker je ta jezik znan vsem pooblaščenim. V potrdilo tega so gori omenjeni pooblaščenec podpisali pričujočo pogodbo.

Sestavljeno v Rapallu, dne 12. novembra 1920.

Podpisali: Giovanni Giolitti; Carlo Sforza; Ivano Bonomi; Milenko Vesnić; Ante Trumbić; Kosta Stojanović.

Ceremonija pri podpisu rapalske pogodbe

S. MARGHERITA, 13. (S.) Cerimonija podpisovanja rapalske pogodbe se je izvršila v dvorani vile Spinola, kjer so se vršila tudi pogajanja o pogodbi sami. Besedilo je prečital v italijanski minister za zunanje stvari grof Sforza. Pooblaščenec so bili pokonci okoli mize. Poleg pooblaščenca sta bila navzoča načelnik armadnega glavnega štaba gen. Badoglio in načelnik pomorskega glavnega štaba admiral Acton, dalje kom. Salata in Volpi, polkovnik jugoslovenskega vrhovnega štaba Kalafatović, polkovnik Carletti, Siciliani, Sogno in Troiani, kom. Ricci, Busatti, Rotolo, načelnik kabineta pri ministrstvu za zunanje zadeve, osebni tajnik ministra vit. Ricottija, dr. Mattoli, linijski poročnik Recadeo, pobočnik admiral Actona, vit. Gabriele, g. Stojanović, načelnik kabineta pri finančnem ministrstvu, in slednjič je bila prisotna tudi grofica Sforza. Pogodba je bila podpisana ob tako pozni uri, ker se je bila morala prevesti v srbohrvaščino; prevedel jo je g. Trumbić, kakor je bila pogodba podpisana v hotelu »Imperial«. Trumbić je prišel samo ob času podpisa v vilo Spinola.

Odhod delegacij

S. MARGHERITA, 13. (14/15) Danes prepoldne ob 950 je odšla jugoslovenska delegacija s posebnim vlakom v Belgrad, najpriširnejše pozdravljena od italijanske delegacije in številne množice. Ob 1210 se je odpravila tudi italijanska delegacija, in sicer ministrski predsednik Giolitti in ministri grof Sforza in Bonomi s svojim spremstvom. Kolodvor je bil dobesedno poplavljen z odbravajočo množico iz S. Margherite in bližnje okolice. Prišlo so bile godbe, društva z zastavami, med njimi društvo invalidov in povrnjenih vojakov. Predno je dospel vlak iz Genove, se je Giolitti dolgo pozanimal med ljudstvom in šolsko mladino in se z njimi razgovarjal; šolska deca mu je razkošno poklanjala šopke, in ko je odhajal, ga je množica urnebesno pozdravljala.

Tako se je bil zaključil zgodovinski velepomembni sestanek v S. Margheriti Ligurski.

Banket italijanskih in jugoslovenskih novinarjev v S. Margheriti

S. MARGHERITA, 12. Nocoj so povabili skoraj vsi poročevalci italijanskih listov, ki so prišli v S. Margherito, poročevalce jugoslovenskih listov na obed. Med banketom je vladala največja prisrčnost.

Trgovinska pogodba in pogodba za defenzivno zvezo med Italijo in Jugoslavijo

BELGRAD, 12. (S.) Poročevalci jugoslovenskih listov v S. Margheriti brzojavljajo svojim listom, da se tekom dveh mesecev baje podpise trgovinske pogodbe med Italijo in Jugoslavijo in da bi se morala med obema državama podpisati v kratkem pogodba za defenzivno zvezo.

D'Annunzijevi legionarji zasedli otoka Krk in Rab

SUSAČ, 13. Preteklo noč so zasedli oddelki D'Annunzijevega legionarjev otoka Krk in Rab, ki sta bila prisojena po rapalski pogodbi Jugoslaviji. Tudi D'Annunzijeve flota je odplula neznanu kam. Sodi se, da je odplula v dalmatinske vode.

Vest o teh operacijah D'Annunzijeveh čet je precej iznenadila reško prebivalstvo, ki je sprejelo s precejšnjo razdostjo vest o jadranskem sporazumu med Jugoslavijo in Italijo, saj bi morala biti prva logična posledica tega sporazuma, da bi moral D'Annunzio pobrati šila in kopita ter iti tja, odkod je bil prišel. Ta posledica ni ostala skrita nobenemu človeku na Reki in seveda še najmanj D'Annunzijevega ljudem, ki so zbrani okoli vlade »Karnarskega Regentstva«.

D'Annunzijeve vlada je zares izjavila, da ne pripoznava rapalske pogod-

be v resoluciji, ki so jo sprejeli D'Annunzijeve »rektorije« na seji, ki se je vršila večeraj zvečer in v kateri se pravi, da je naperjena rapalska pogodba proti reški državi in njeni ustavi kakor tudi proti njeni pravici »samoodločbe«. »Karnarsko Regentstvo« da ima namen ustvarjati pogoje za priključitev Reke k Italiji in radi tega se ne priznava meje Italije, ki jih ji določa rapalska pogodba, ker da se pretrese. V resoluciji se tudi protestira proti priključitvi Kastva, Trsata in Susaka k Jugoslaviji.

Po zadnjih vesteh, ki so dosepele iz Dalmacije, se sodi, da bo postopal tudi admiral Millo solidarno z D'Annunzijevo ter se obenem poročila tudi o nekaki formalni zvezi med obema upornikoma in pustolovcem. Položaj, ki je nastal vsled tega nepričakovane D'Annunzijevega nastopa, je precej delikaten. Nastaja namreč vprašanje, koliko časa si boste dali kljubovati od D'Annunzija obe pogodbenici iz S. Margherite in kako boste prisilili samozvanega »kvarnerskega diktatorja«, da bo spoštoval mednarodne pogodbe.

Iz Čehoslovavije

Vojaški dogovor med Čehoslovensko in Jugoslavijo

PRAGA, 13. Čehoslovenski listi objavljajo besedilo pogodbe, veljavne za dve leti, s katero se Čehoslovenska in Jugoslavija obvezujeta k vzajemni podpori v slučaju, da bi Madžarska napadla eno izmed dveh držav.

Poljsko-čehoslovenska pogajanja

PRAGA, 13. V Prago je prispela poljska delegacija v svrhu pogajanj za dogovor med obema državama glede pripadnosti in zaštite narodnih manjšin.

Kriza Čehoslovenske vlade

PRAGA, 13. Ker je zbornica odobrila Brodeckyjev predlog glede izboljšanj gmočnih razmer državnih nameščencev, je finančni minister odstopil. Senat je odobril s 75 glasovi proti 30 vladno izjavo, ki jo je pred par dnevi razložil predsednik ministrskega sveta Černy pred narodno skupščino.

Proti spominom na Habsburžane

PRAGA, 13. Češki vojski so odstranili spomenik cesarja Josipa II. v Teplicah; spomenik, ki je bil postavljen leta 1913, je postal v zadnjem času povod za nemške demonstracije proti čehoslovenski vladi ne samo v Teplicah, temveč tudi v narodni skupščini ob priliki prečitavanja interpelacije Nemcev. Zbornica je sklenila odstraniti ta spomenik kljub odporu s strani Nemcev, od katerih so bili štirje izključeni iz zbornice za pet sej.

Spomladanska razstava vzorcev v Pragi

PRAGA, 12. Za pristupitev k spomladanski razstavi vzorcev je prišlo že polno prošenj. Za mnogo skupin se bodo morali zgraditi samostojni paviljoni. Razne skupine želo dosejati naslednje površine: Stroji in elektrotehnika 3268 (2800) m², lesne obrti 1514 (1197), gumbarstvo 260 (61), igrače 371 (295), kemične industrije 735 (97), industrija za higijeno 211 (70), tkanjine 2925 (2603), kozarstvo 918 (776) m². Številna v oklepajih značijo površino, ki je bila zasedena v jesenski razstavi 1920. V gorinavednih prošnjah niso vštete prošnje oddelkov konsorcija industrijalec, ne one posameznih zadržug. Uprava razstave v kratkem razpošlje tiskovine za prošnjo za udeležitev, v katerih bo naznačen rok za predložitev prošnje, ki je določen za konec meseca decembra t. l. Vključ zgradbi novih lokalov se ne bodo moge upoštevati poznejše prošnje radi pomanjkanja prostorov.

Popoln neuspeh Vranglove akcije

Vrangel se je umaknil rudeči premoči SEBASTOPOL, 11. (S.) Neki proglaš generala Vrangla naznanja, da se je vsled numerične premoči rudečih čet umaknila njegova vojska nazaj v prvotne postojanke.

PARIZ, 13. (S.) Agencija Havas ima iz Carigrada vest, da so boljševisi čete prodirle 11. t. m. fronto vojske generala Vrangla. V ruskih krogih se pripisuje ta uspeh silnemu sovražnikovega napadu na Perekop, ki je bil izveden z znatnimi ojačenji. Prodor ruske fronte je napravil situacijo Vranglovih čet skrajno kritično. Vprašanje izpraznitve se je usililo v malo urah, vsled česar je postal položaj zelo kritičen.

Parnik Waldeck-Rousseau bo sodeloval pri izpraznitvi civilnega prebivalstva.

LONDON, 13. (S.) Neko poročilo iz Moskve javlja, da so rudeče čete zavzele vas Ušičko ter zajele 18 topov in veliko množino materijala.

Direktna železniška zveza med Rigo in Moskvjo

RIGA, 12. Med Letonsko in Rusijo so se vršila pogajanja za določitev direktne železniške proge med Rigo in Moskvjo. Ruska vlada je predlagala letonski vladi, naj bi se ustvarila letonsko-ruska trgovska zbornica v Rigi.

Volilna borba na Grškem

Volitve se bodo vršile v nedeljo ATENE, 12. (S.) Grška bo v nedeljo poklicana, da izvoli 369 poslancev. V 33tih volilnih okrajih stare Grčije se bodo vršile volitve po starem sistemu belih in črnih kroglic. Na vsakem volilnem sedežu so na dolgih mizah postavljene žare, katerih število naraste včasih na 60 do 70. Na vsaki žari je pritrjena slika kandidata z njegovim imenom in osebnim popisom, in volilce vrže v vsako žaro kroglico, ali belo ali črno, belo v žaro onega kandidata, za katerega voli, črne pa v žare ostalih kandidatov. Šest volilnih okrajev v Traciji voli z glasov, na katere napiše volilce imena kandidatov, za katere voli, in sicer toliko imen, kolikor poslancev zastopa dotični okraj. Tudi mobilizirana vojska na fronti voli po istem sistemu in vsak vojak bo volil z glasovnico, ki se bo glasila na imena onih kandidatov, ki kandidirajo v njegovem pristojnem volilnem okraju. V vseh volilnih okrajih je bilo postavljenih mnogo kandidatov, toda na podlagi organizacije strank se bo glasovalo samo za kandidate, ki so vpisani v Venizelosovi listi in v listi opozicije.

Število kandidatov v vsakem okraju je sorazmerno številu prebivalstva, tako n. pr. voli Solun 32 kandidatov, atiška Reocija z Atenami in Pirejem 22 kandidatov, nekateri otoki pa 2—3 kandidate. Izid volitev se bo začel razodelati v nedeljo ponoči in v ponedeljek, končni izid se pa razglasi šele tedaj, ko se doznajo glasovi vojakov na fronti in se pritečejo onim, ki jih je dobil kandidat v svojem okraju. Venizelos kandidira v Pireju, Dunaris v Patrasu.

Vprašanje povrnitve Konstantina na prestol

RIM, 13. Posebni poročevalci agencije Stefani brzojavljajo 12. t. m. iz Aten, da so povzročili govori, ki sta jih imela v zadnjih dneh Venizelos in Gumaris v nekaterih grških mestih, živahne manifestacije obeh strank in postavili podlago volilni borbi, ki se bo bila prihodnje nedeljo. Z ene strani je Venizelos, proslavljajoč narodno delovanje liberalne stranke, zahteval zanjo priznanje s strani naroda; z druge strani pa kritizirajo nasprotniki notranjo politiko liberalne stranke, ki je nastala z revolucijo v Solunu, in zahtevajo, naj ne zaupa narod Venizelosu. Venizelos je spriču dinastičnemu vprašanju vložil tožbo proti kralju Konstantinu, opirajoč se na absolutizem, ki ga je on uvedel vsled svojega protidemokratskega prepričanja. Gumaris je odgovoril zatrjujoč, da je samo Konstantin zakoniti vladar, da je on vladar, ki ga hoče absolutna večina in da mora torej biti izvoljen. Venizelos zatrjuje, da bi povzročil povratek Konstantina ohlajenje simpatij, ki jih uživa Grčija pri ententnih vlastih, in nastave nevarnosti takega dejstva. Opozicija zatrjuje svojo lojalnost nasproti ententi in izjavlja, da bo to tudi dokazala. Na ta način bi se lahko zdelo, da bi morala zmaga v volitvah za enega ali za drugega pomeniti povratek Konstantina oziroma sprejem kakršnekoli rešitve, ki bi jo hotel Venizelos izbrati; ker se na bo do vršile volitve ne samo na parlamentarni temveč tudi na dinastični podlagi, bi morala biti zmaga popolnoma poražujoča bodisi s številom izvoljenih ali pa z množino volilcev, ki bi se bili izjavili v tem ali v onem smislu, da bi morala biti sprejeta od vseh kot končno veljavna.

Poslaniška konferenca proučuje predloge komisij za določitev spornih mej

PARIZ, 12. (S.) Poslaniška konferenca je proučevala poročilo komisije za določitev mej v sarski kotlini, katero daja pregled o stanju dela in vsebuje predloge komisije same, kako bi se dala vprašanja rešiti.

Poslaniška konferenca je odobrila nato poročilo komisije za določitev poljsko-nemških mej o spremembah, ki bi se imele izvršiti na meji med vzhodno Prusko in izvirnim svobodnega mesta Gdanskega. Konečno je proučevala težkoče, ki so bile nastale pri reševanju vprašanj, ki se tičejo Romunske in Ogrske, in izrazila nado, da se diplomatski stiki med obema državama zopet vzpostavijo.

Nemški vojni spomenik v Charleroiu pognan v zrak

BRUSELJ, 12. (S.) Ob priliki druge obletnice premirja je v Charleroi občinska uprava z dinamitom poglala v zrak nemški spomenik, ki je proslavljala bitko pri Charleroiu.

Trimesečni post političnih jetnikov v Corku

LONDON, 12. Politični jetniki v zaporih v Corku, ki so prostovoljno držali post od 11. avgusta, so danes zavžili nekaj živil.

Zavezniški zastopniki gostje nemške diplomacije

BUDIMPEŠTA, 12. Svetnik nemškega poslanstva v Budimpešti je priredil članom podonavske komisije, ki stanujejo v Budimpešti, obed; ob tej priliki so bili zastopniki entente prvi krat gostje nemške diplomacije.

Shod katoliških znanstvenih organizacij.
PARIZ, 12. (S.) Rolland Gosselin, ki je danes predsedoval prvi seji na shodu mednarodne zveze katoliške vede, je prečital brzojavko kardinala Gasparija, v kateri pošilja blagoslov Sv. Očeta z voščili za popoln uspeh plemenitih poizkusov v prid dobroti narodov. Nato je prevzel predsedstvo Fornier, član inštituta katoliške vede. Kanonik Beutin je prečital seznam del, ki se udeležujejo shoda: Belgija, Čile, Italija, Nizozemska, Francija, Poljska, Čehoslovija in Švica. Nadalje so se prečitala sporočila raznih odličnih katoličanov. Bar. Montmac je pojasnil cilj nove organizacije. Shod je sprejel prvi del programa katoliške zveze. Zborovanju je prisostvoval tudi minister Meda.

Socijalisti in liberalci v Mehiki
PARIZ, 12. (S.) List »Liberté« prinaša iz Mehike poročilo, da so v Jukatunu napadli socijalisti liberalce. Vlade čete so posredovale. Mrtvih da je 185 in ranjenih veliko število.

IZ JUGOSLAVIJE

Bratski dar. Jugoslovanska Matica je prejela od gospoda generalnega konzula čehoslovenske republike sledeče pismo: »Čast mi je naznaniti, da so bili pri slavnostnem koncertu na dan 28. oktobra 1920. v narodni operi na proslavo osvobodjenja čehoslovenskega naroda vse vstopnice razprodane, razen nekaj vstopnic na galeriji, katere zaradi kontrole prilagam. Na podlagi priloženega računa so iznesle vstopnice, sporedi in doplačila skupno K 11.175 kron, katero vsoto izročam v Vaše roke, kajti ves dohodek slavnostnega koncerta sem namenil v Vaše dobro. Vse izdatke, ki so bili v zvezi s koncertom, sem poravnal iz svojega, kajti moj namen je bil, da bi bil naš čehoslovanski praznik Vaši jugoslovanski Matici v kar v največjo korist, na dokaz, da bratska ljubezen čehoslovenskega naroda, do naroda Jugoslovenov ni le idealna, marveč, da sloni tudi na materialni podlagi. Zelim torej Jugoslovanski Matici, da bi denarno moglo podpirati po vseh svojih silah vsa slovenska društva tako, da se bo mogla popolnoma posvetiti ureditvi svojih plemenitih ciljev. Izvolite sprejeti izraz mojega globokega spoštovanja, s katerim beležim — Generalni konzul dr. Beneš I. r.

Kako so Nemci na Koroškem goljufali! Da so goljufali koroški Nemci pri plebiscitu na debelo, ve danes že ves svet, a da so goljufali dvojno, to prihaja sedaj počasi na dan. Tisočake, ki so jih plačevali za glasove, so delili v soboto, torej šele dan pred plebiscitom. In vedeli so, zakaj so tako delali. V nedeljo je volilec glasoval in ni imel časa, da bi šel v Celovec ali Beljak menjat prisluzne tisočake. Na to veselo pot je odšel v ponedeljek. A vračal se je dolga obraza. V Celovcu in Beljaku niso hoteli namreč menjati, niti sprejemati denarja, ker je bil ves denar — ponarejen! Za Nemce je bilo torej podkupovanje jako poceni. Ni nobenega vzroka za pomilovanje tistih, ki so se prodali za ponarejen denar, bati se je samo, da bodo oškodovani s tem tudi pravilni Slovenci, zato jim je priporočilo skrajno previdnost nasproti temu denarju.

Korošci se že kesajo! Iz Gornje Savinske doline nam pišejo: V zadnjem času prihajajo preko meje številni Korošci in prosijo za božjo voljo, da bi se jim prodala živila. Kmetje jih navadno zavračajo. Korošci pa tarnajo, da so bili zapeljani in da niso vedeli, da bo imel plebiscit zanje tako strašne posledice. Pravijo, da je mogoče že povsod zmanjkalo, nikjer ni dobiti več kruha, živino so jeli že rekvirirani in pridpisovati ogromne visoke davke. Tako težijo in tarnajo. Ker so Slovenci mehki ljudje, se jim reveži smilijo in marsikateri Korošec odnese preko meje par kil moke ali pa suhega mesa, kar bo pa tudi prenehalo, ker je na meji že pričela delovati finančna straža.

Poziv vsem dobrosrdečim! Ljubljanski mestni magistrat objavlja: Na strešju na Suhem bazarju v Ljubljani je pokopanih 23 žrtev avstrijske vojne justice. Naše javne oblasti bi se rade obrnile do sorodnikov žrtev, ne bi li dali tam pokopane svoje prenesti na pokopališče v domači kraj. Kjer bi ne bilo

našli sorodstva, bi se ukrenilo potrebno, da se ustreljeni uradoma prepeljejo na ljubljansko pokopališče. Treba pa je, da se ugotovijo imena. Vselej osebne zanimanja slovenskega podčastnika, ki je med vojsko na strelišču služboval, je dognano, katerega dne je bil kdo ustreljen, ki leži v tem ali onem grobu. Imeni sta pa onemu podčastniku bili znani le dve. Naša pokrajinska vlada se je s temi podatki obrnila na vojni sodni arhiv na Dunaju, ki je odgovoril, da bi bilo vse iskanje po datumih zaman, ker obsega arhiv poldrug milijon aktov in bi se moralo vedeti za opravilno število vojaške sodnije in za ime sodnije. — Obrčamo se torej do vsakogar, zlasti do onih, ki so med vojsko službovali pri avtoriziranih in vojni sodnijah, da nam poskrbe podatke, katere nam blagovolijo vpsolati mestnemu magistratu v Ljubljani. Doslej znani podatki (datum ustrelitve) so naslednji: Grob št. 1, ustreljen 26. junija 1915 (neki vojak). Grob št. 2, ustreljen 8. julija 1915 (vojak). Grob št. 3, ustreljen 16. julija 1915. Grob št. 4, ustreljen 19. julija 1915 (vojak). Grob št. 5, ustreljen 26. julija 1915 (vojak). Grob št. 6, ustreljen 21. avgusta 1915 (kmet z Gorenjskega). Grob št. 8, ustreljen 4. septembra 1915. Grob št. 9, ustreljen 30. septembra 1915. Grob št. 10, ustreljen 16. oktobra 1915. Grob št. 11, ustreljen 11. maja 1916. Grob št. 12, Ivan Petrič, že prenešen 17. decembra 1919. Grob št. 13, ustreljen 11. decembra 1915 (neki cigan). Grob št. 14, ustreljen 4. januarja 1916 (vojak). Grob št. 15, ustreljen 7. januarja 1916 (baje neki kovač z Dolenjskega). Grob št. 16, ustreljen 10. februarja 1916. Grob št. 17, ustreljen 25. februarja 1916 (ruski ujetnik). Grob št. 18, ustreljen 26. februarja 1916 (vojak). Grob št. 19, ustreljen 14. marca 1916. Grob št. 20, ustreljen 25. julija 1916. Grob št. 21, ustreljen 20. maja 1916. Grob št. 22, ustreljen 10. januarja 1917 (ognjičar Schmidt). Grob št. 23, ustreljen 11. junija 1917. — Prosimo za ponatis tega poziva!

Habsburška propaganda v Jugoslaviji. Povod tega, da je zagrebška vlada izgnala iz Zagreba korespondenta amer. novinarske agencije United Press, ki je v tisknih zvezah s habsburškimi krogi v Švici, javlja belgrajska »Politika« iz Zagreba, da je imel izgnani novinar dr. Erih Krdnes tesne zveze z zagrebškimi frankovskimi krogi in vodil habsburško propagando v Hrvatski. Ta habsburška propaganda je danes na Hrvaškem že dobro organizirana in ima svoje stalne zveze z Dunajem in Švico. Ker so se dosedaj habsburški agitatorji (Sachs, Frank, Gagliardi in drugi) v Jugoslaviji preveč kompromitirali, hoče habsburška propaganda da angažirata nove ljudi, ki bi mogli uspešneje vršiti agitacijo. — Te dni je hotel potovati na Dunaj neki hrvatski politik, ki danes sicer ne deluje v političnem življenju, a zagrebška policija mu ni hotela izdati potnih listov, češ, da je njegova pot na policijskih informacijah sumljiva. Značilno pa je, da so za tega moža intervenirali ugledni člani Hrvatske zaednice, a da vlada kljub temu ni hotela izdati potnega lista! — Isti list poroča, da nameravajo habsburški agenti poskusiti po volitvah v konstituanto uprizoriti na Hrvatskem nekakšen državni udar, hočejo namreč takoj po volitvah sklicati v Zagrebu hrvatsko konstituanto — kjer naj se proglasi avtonomna Hrvatska in stavi pod zaščito zavezniških držav. »Politika« opozarja na to agitacijo, ki zledeleto sicer na prvi pogled malo fantastične, ali vendar niso izmišljene, ter je nekaj resnice na njih!

To moramo, to hočemo, to bomo!

Ag. — Ideja zadrugištva je v nekem smislu revolucionarna. Sicer ne poziva na požig in uboj, na rop in tatvino, na vesoljni potop socialnega prava, vendar je revolucionarna v dobrem in plemenitem smislu besede: stoji namreč v miselnem in dejanskem nasprotju z vladajočim kapitalizmom liberalnega kova. Liberalna gospodarstva teorija je razdevala, drobila, atomizirala gospodarsko življenje — zadrugištvo ideja pa veže, druži, organizira. Liberalizem je priporočil in pospeševal svoobodno konkurenco do razbrzdanosti

in nepoštenja — zadrugištvo jo omejuje, ureja, blazi. Liberalizem je posvetil pravico močnejšega — zadrugištvo hrani in ščiti šibkejšega. Liberalizem je gojil produkcijo za trg in zalogo do škodljive nadprodukcije, iz katere so se razvijala težka nasprotja v svetovni trgovini — zadrugištvo hoče urejevati produkcijo po potrebah konsuma. Liberalizem je umetno gojil človeške potrebe radi spekulacije, — zadrugištvo hoče le zadostiti za danim potrebam. Liberalizem je dvigal obrestno mero — zadrugištvo jo skuša znižati. Liberalizem je z rezultati vojne človeštvo potisnil v nedopeljljivo zlo — zadrugištvo se neomadeževanih rok z novo vneto mogočarstvom dela, da dvigne in vzpostavi gospodarski red in blagostanje. Liberalizem je ločeval poštenje in ekonomijo, moralo in profit — zadrugištvo ideja propagira absolutno neločljivost obeh. In ravno v tem je neodoljiva sila zadrugiške ideje, v tem je nje revolucionarni duh, ki je štiristo let kljuboval liberalni duševnosti, dokler niso težke skušnje življenja izvajale njegove pravde. Organizacija in poštenje! To je parola zadrugištva, ki osvaja danes srca ponižanih in razžaljenih, ko se pripravljajo, da končevljevno vržejo s sebe jarem liberalnega sistema.

Zato pa je in mora biti zlasti v sedanjih dobi zadrugiška misel simpatična vsakomur, ki se le kolčak spozna v javnem življenju. Pa ni dovolj, da mu je le oddalec simpatična, ampak pravi pravil mora biti, da v danem trenutku z živim dejanjem priskoči na pomoč že bivajočim ali snujočim se zadrugam! Samo simpatiziranje v mislih in besedah nima v teh zgodovinskih momentih nobene vrednosti. Njiva ne rabi vzdihov sentimentalnega pesnika, ne hvale mestnega izletnika — ona vpije po plugu in motiki, po semenu in gnojilu. Le oratar zavilanih rokavov in potnega čela je nje naravni ornament, nje čast in dika.

Razumništvu te naše, s poštenim in tožnim srcem ljubljene dežele je govornica ta beseda. Nemcev ni več tukaj, ni več njihovega kulturnega vpliva, njihovega duha, reda in organizacije in discipline. Marsičesa smo se naučili od njih, marsičesa prevzeli. Danes pa smo postavljeni na lastne noge, izročeni smo, kakor šolski absolvent, sami sebi, pridobljenemu znanju in osvojenim načelom življenja. Mi in naš narod ne moremo in ne smemo pričakovati nobene gotove podpore od prav nobene strani. Svet ima sam s seboj preveč opravila; nas male pozablja in pušča v nemar. Kdor danes premišlja nezasuženo usodo slovenskega naroda, ki je na ozemlju od Radkone do Devina, od Šmohorja do Zumberka razdeljen med tri evropske sile: mu srce stiska težko zatajevana bolečina, stara dedščina našega rodu. Torej, ne smemo se udajati žalosti in obupni! Stisnimo zobe, zavijamo rokave in vrzimo se v podrobno, tiho, a vstrajno delo! Delo zdravi srce in glavo, delo blaži tudi zatajevano bolelost. Ircem bide ura svobode: Albion, ponosna kraljica morja, se uklanja njihovi vstrajnosti: z obupancem, ki ga Bog podpira, je borbena izgubljena.

Zadrugištvo njiva vpije po delavcih. Vsak naj poprime, kjer more in sme. Sodelujte z besedo in pismom, javno in privatno, na sejah in obilnih zborih, v predavanjih in društvenih prireditvah! Treba je še ogromnega duševnega dela, da se zadrugiška misel v narodu razširi, poglobi, utrdi. Treba vzgajati člane, da bodo umevali svoje pravice in dolžnosti; treba vzgajati zlasti odbornike, da bodo umevali vodstvo poslov, da bodo samostojno znali svetovati in ukrepati. Treba zato članke po časopisih in brošur, treba zadrugišnih predavanj in tečajev, treba vzornih sej in pouka od osebe do osebe.

V deželi potrebujemo produktivnih in konsumnih zadrug. Organizirati bi se dal n. pr. izvoz lesa in oglja, pri katerem so naši kmetje neusmiljeno odirani. Tako tudi prodaja vina, sadja, sena, velikih pridelkov. Organizirati se morajo po vsej deželi tudi zavarovanje. Organizirati bi se lahko marsikaka domača industrija (sušenje sadja, izdelovanje upna, vrbarstvo in pletarstvo). Zavedati se moramo, da je zadrugištvo napravilo doslej še le prve korake v življenju, če ti kažejo njegovo moč in sposobnost. Razvijte pa se še do neslučene

veličine, ker predstavlja edini realni, postopni in neškodljivi prehod v novo gospodarsko dobo! Naše ljudstvo ne sme zaostajati v tem velikem procesu, pa tudi ne sme pasti v revolucionarni fatalizem, ki ga širijo komunisti! Ne sme upati vse rešitve od imaginarnega svetovnega prevrata, ampak le od svoje izobrazbe, svoje organizacije, svojega dela.

Predvsem nam je potrebna za vso deželo karmotna enotna osrednja organizacija, prvič kreditnega poslovanja, drugič konsuma, tretjič produkcije. O vseh teh nujnih življenjskih potrebah naroda razmišljaj, slovenska inteligenca, študiraj, posvetuj se, razpravljaj v javnosti. Za geslo si vzemimo Kacijanarjevo besedo:

To moramo, to hočemo, to bomo!

Zakaj se komunizem širi?

Ag. — Kdor z znanstvenim aparatom tiplje žilo sodobnemu komunizmu, ne more ugovarjati, zakaj se ta zapletek nerazumevanih teorij tako burno širi med narodom. Svesti si moramo biti iz vsega početka, da moč komunizma ni v jasnosti in doslednosti nauka s teoretične strani; njegova moč ni v svetli luči umskega prepričanja, temveč ravno v njegovih praktičnih zahtevah, ki se laskajo samoljublju, in v njegovem versko-mističnem značaju mesijanskega kraljestva, ki bodo v njem izpolnjene vse prerokbe »starega testamenta«, ki je doba kapitalističnega gospodarstva in Marxovega manifesta.

Vsaka mesijanska propaganda na svetu je žela nekaj uspeha. O tem pričajo zgodovina srednjeveških hererezij (n. pr. Katarov, Bogomilov, Valdencev, Husitov). Značilno je pri teh hererezijah da niso imele glavnega korena v razlikah verskega nauka, ampak v odporu proti vladarjem vladajočih slojev, v odporu proti družabni korupciji. Kjer se je korupcija odpravila zakonitim putem, tam so tudi jeli upadati valovi mesojanizma. Do trajne veljave pa mesijanstvo ni prišlo nikjer ravno radi tega, ker samo v sebi nima zadostne trdnosti. Bukva raste v letu in zimi, goba le za par dni ob vlažnem vremenu.

Tudi sodobna komunistična propaganda ima mesijanski (ali hiliastičen) značaj. Obeta človeštvu bistveno izpremembo življenjskih pogojev, dobo ne skaliene sreče in blaženosti, dočim znano stvarno (trezen razum dopušča misliti le pritično (akcidentalno) izpremembo od slabega na manj slabo, ali od dobrega na boljše. Tako pritično izboljšanje uče vse socialno-reformistične struje, ki jih pravoverni komunizem vse obsoja in prepoveduje. Ta strastni ekskluzivizem ima največjo moč ravno v klasičnih deželah vespolne korupcije. V Nemčiji n. pr. korupcija ni bila tolika, se III. internacionala ne more uveljaviti.

V naši deželi so razmere javnega gospodarstva in politične uprave zlata jama za razne »Mesije«. Narod v svoji topi obunosti, nevedoče kako naj se obrne, česa naj se poloti; vlada uporablja dvojen zakonik, tako, da je pravna sigurnost iluzorična: sodnije nimaio zasgotovljene tiste samostojnosti, ki je ideal poštenih uprav: vse politične svobode so suspendirane do volje božje; solstvo pronađa; množe se gostilne, alkoholizem razsaja; zdi se kakor da je Pandora tekla od Snežnika do Furlanske ravnj, iztresaajo zlo na zlo iz svoje škaflice. Če v ta pandemion pride človeški agitator, zadostuje, da izreče naravnost »čisti fraz, da z govorniško gesto pokaže v deželo sreče in blaženosti, ki jo straži angel z ognjenim mečem — buržazija! kmalu pridobi srca obunane ljudstva za svoje blagovestje. Vse, kar izušeča on, se na poti od ušes do srca spreminja v trden nauk, v sveto dogmo, in gorje tistemu, ki bi prišel z dvosmišljem in temneli blaženega unanija.

Kakor je mrzlica znak bolesterne krize v telesu, tako je mesijanizem znak težeke socialne in gospodarske krize. Če je telo podleglo boleznim, ni zmagala mrzlica, ampak vrencha s smrtjo vred če je propadel socialni organizem, ni zmagala hiliastična propaganda, ker sama za se nima razloga za obstoj; organizem bo pač mrtev, zdravnikov ne bo treba več, škoda nastopajo grobokopi. —

Kako nastopiti uspešno proti komunizmu? V prvi vrsti je kaipada dolžnost

javnih funkcionarjev, da napravijo korupcijo javni korupciji. Za posameznika pa velja parola: hladno kri! Komunistična propaganda živi od razburjenja! Ljudskih strasti. Kdor miru, tolaži, vlija pogum in zaupanje, ta izpodkopa tla komunizmu. Največja človečnost, ideal poštenja in zadovoljnosti, izključuje tako korupcijo kakor nebesa na tem svetu.

Dr. Ivan Shvegel (v »Slovencu«):

Osleparjeni izseljenci

Denarji, ki jih vračajoči se izseljenci nosijo s seboj, tvorijo le del vseh tistih prihrankov, ki jih naši izseljenci jemljejo s seboj ali pa pošiljajo v domovino. V tem oziru imam pri rokah samo ameriško statistiko iz predvojne dobe. Leta 1908. so po podatkih ameriškega generalnega komisarja za izseljenstvo poslali izseljenci iz Amerike domov:

V Avstro-Ogrsko	28.038.754-88 dol.
„ Italijo	23.719.115-55 „
„ Rusijo	11.416.069-83 „
„ Skandinavijo	5.980.233-60 „
„ balk. države	2.440.000- „
„ orient	1.155.000- „
„ Finsko	1.067.028-65 „
„ Nemčijo	685.385-26 „
„ ostalo Evropo	3.164.507-69 „

Skupaj : 77.666.035-46 dol.

V tej vsoti so obsežne samo tiste denarne pošiljate, ki so bile nakazane po pošti ali bankah, ne pa tisti zneski, ki so jih vzeli potniki s seboj, ki so se priložili pismom ali se na drug način zaračunili. Tako se je n. pr. glede izseljenčev iz Avstro-Ogrske trdilo, da znašajo njihove pošiljate v domovino v resnici po 100 milijonov dolarjev na leto. (Od tega je prinašalo 150 tisoč vsako leto v Avstro-Ogrsko vračajočih se izseljencev približno 30 milijonov dolarjev s seboj). To tem računom bi mogli smatrati, da je prišlo v današnji kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev iz Severne Amerike približno 30 milijonov dolarjev iz izseljenških bank, ki se pečajo s tem poslom, teh denarjev izkorišča naše izseljence približno 400 malih takozvanih izseljenških bank, ki se pečajo s tem poslom, na najhujši način. Denarni promet takih bank, ki istočasno »rodajo« našim ljudem vozne listke in služijo kot poštne uradi, gostilne in spekerijske trgovine, znaša večkrat 5 do 10 milijonov dolarjev na leto. Mnogokrat izseljenci o poslanem denarju niti potrdila niso dobili. Včasih denar ni došel na svoje mesto, včasih se je izplačilo vleklo celo leto. Šele v zadnjih dneh sem prejel reklamacije z Gorenjskega, tičeče se denarnih pošiljav slovenskim družinam, ki so že leto dni na potu. Mnogi teh izseljenških bankirjev, kakor Maks Kober, Deutsch Brothers, Pdown Mogilewsky, P. V. Rovnianek, Jarmulowsky, Aleksander Boris, Grochovsky, Adolf Mandel itd. so propadli, drugi so z zapuštini denarji pobegnili. Največjo škodo so imeli naši ljudje pri propadu Franka Zotti, ki je užival med Dalmatini veliko zaupanje. Ena najzloglasnejših bančnih firm te vrste je John Németh, Washington Street, Newyork, ki je vsled ogrskega vpliva več let zavzemal tudi mesto avstroogrškega konzularnega agenta v Hazletonu, Pennsylvania. Še tekmo vojne, ko je bil oficijelni kurzar avstrijske krone le še 10 centov, so prodajali ti ljudje jugoslovanskim delavcem iz Avstrije velike množice kron po 16 do 18 centov, slepeč jih, češ da je očka Franc Jožef iz posebne dobrote do svojih podanikov v Ameriki izjemoma znižal ceno krone za kratko dobo od 20 na 14 centov. Po vojni so bile pa velebanke, ki so pri denarnih pošiljavah uganjale največje roparstvo, kakor hitro je bilo zopet dovoljeno pošiljati denarje iz Amerike v ozemlja, ki so preje pripadala centralnim vlesilam. Skoraj pri vsaki denarni pošiljati iz Amerike sta izgubila pošiljalec in prejemnik 25 do 50 odstotkov. Ko je bila meseca junija 1919 avstrijska krona vredna samo 15 centimov, so se prodajali nakazila v Avstrijo s 6 do 7 centov ameriške valjave; ko je krona v Švici notirala samo še 5 centimov = 1 cent amer., so se v Newyorku prodajala nakazila v Avstrijo in nasledstvene države po 5 centov za krono, to je petkrat više, nego je bila vrednost. To sleparstvo je pospeševala okolnost, da so se uradni kurzi, ki so razpoloženi po vseh poštah uradih

PODLISTEK

TUJINEC

Danilo Šimunović.

— Enostavno tako, bilo je slučajno — razgovor sem samo čul, a dogodka ni tu nikakega. — Ali, odpi kamo, zadušiva se od dima in vročine. Preveč kadiva, in pila sva precej. Ko je Stanko odpi okna, je postalo svežeje v sobi; dim se je začel zvižati ven in začel se je tuj Kravaga poteka. Sedaj so se jasneje razločile stvari v sobi in slike po zidovih: niska široka omara, dve postelji in nekoliko stolic okoli podolgate mize, a na zidovih slika poleg slike. To so bili kosovski junaki, slike ustanov srbskih vladarjev, različni dogodki iz srbske zgodovine, pak ali Save posvečevalca z visoko svetilko. — Pij, kako zadušljivo mora biti tu ob nedeljah, je rekel doktor. — Zakaj v nedeljo? — Ali nisi čul? Tu poučava pop Vlado ljudstvo ob praznikih in tedaj mora biti vse polno. — Da, čul sem — ali pripoveduj mi to povest... — Saj sem ti rekel, da tu ni nobene povesti, a tebi je vse pripoved. Šel sem bil k bolniku, padal je dež — pomlad je bila. Došel sem v Strmen-dolac vseh moker, a tam je tudi dobra krčma — pri pošti. Poštni voz je že davno šel mimo, pak sem mislil, da ne najdem nobenega potnika; ali, v svoje veliko začudenje sem našel na nič manj

nego tri gospe. Od daleč so se mi zdele vse tri mlade dame, ker so bile oblečene tako elegantno, da sem se začudil. Ali, od blizu sem bil opazil, da je ena izmed njih stara gospa, druga zreleje dekle, jako lepa, a tretja je bila precej visoka, ali še pravo dete. To je tista, o kateri sem ti govoril malo poprej. A, moj Bog! Ne morete si zamisliti, kako čudo lepote je bilo to; a sedaj, ko je malo porasla in podivila, je še lepša, nego tedaj, ako je to možno — no, videli boste. Ali podivila, več — vsa prava vsa. In kakor da se veseli, da mu je prišla na misel ravno ta beseda, ki je najbolje tolačila njegovo misel, je nadaljeval ves zadovoljen in z nasmehom:

— Osa!... Vse tri so stale pokonci, kakor da se ne morejo odločiti za nekaj. Starejša deklica se je naslonila kot okamenela, a obraz ji je bil miren in bleđ, a po njem so rosile same solze, tako, da sem se čudil, od kod toliko solz pri njej. Pravim ti — cel potok! A stara je neprestano nuka! brbljala, tako nemirna, a v moje veliko začudenje se je dekletce neprestano smejala in gledalo v sestro in njene solze. — Ali ta smešek... Jaz ti ne morem reči tega — zdelo se je, da je ona mnogo nad njima, pak vse vidil, razume in opoča! kakor otroku — a sama je dala, in kakor da se smeje življenju, ki je povod tako lepo, tudi v tel bori krčmič — samo da oni dve se morete razumeti vse to lepote, ki jo ona vidi in čuti... K vragu! Kdo bi vse to čutil? — meni pa je dovolj, da sem pri oči in vidim svetel tvoj smeh.

Jos. Jurca:

Opčina

Gospod urednik! Ne vem, če ste storiili prav, ko ste mi dovolili, da se začasno nastanim v podprišlju Vašega lista. Nakopeli ste si s tem dokaj neprijetno. Moja slabost je pač, da se rad vikam v zasebne zadeve raznih strank in da stikam celo po njih tmenih in rodovnikih ter od časa do časa raztrobljam v svet, kakšne krvi in pokolenja je ta, kakšne oni. To početje so že tudi mnogim sila nepodobno in čuje se že od več strani glasno mrmanje. Saj jaz se ne menim dosti zanje, toda Vi, gospod urednik, ste prizadeti hujše. Vam, ki urejate politični list, se bode šlo v zlo, da dopuščate v njem takšne nepolitične čenče. Ondaj bi se bila kmalu hudo zamerala dobrim Kobaričem, in jih razžalila potom tiska. Sicer se meni v resnici smilijo, če pomislim, kaj vse so se pretrpeli radi svojega imena. Toda, Vi, gospod urednik, ste mi za pričo, da sem pustil njih ime nerazrešeno in nerazločeno in sem le pokazal, do kam sega močnost slovenske razlage. Za končevljevno razlago, sem dejal, je potrebno novo gradivo in sem priporočil nabiranje krajevskih imen. Spomnili se boste, da sem v isti razpravi povdarjal razloček med idejo, hipotezo, teorijo in ugotovljeno resnico; da sem zahteval za vsako razlago, da bodi organizirana, kakor je jezik organizirana; da sem si v slednjih razpravah izbral metodo iz

vega primerjanja; da sem stvari opisoval, predno sem jih razlagal; sploh, da sem iskal same pozitivne elemente za razlago in mi je jezikovlje, kolikor ga obvladam, služilo bolj za kontrolo, nego za izvajanje — za božjo voljo, kritičneje in opreznije vendar ni mogoče pisati, če se hoče napisati splošno kaj pozitivnega, zlasti pa v nazornem, pojutnem, feljtonističnem slogu, ki sem si ga izbral. Res je, gospod urednik, da midva nimava potrebne legitimacije; jaz ne za etimologijo. Vi pa ne za priobčevanje znanstvenih stvari v političnem listu. Zakaj se pa ne pojavi strokovnjak-etimolog, da nam v teh kritičnih časih razreši uganke, s katerimi si moramo beliti glave, ko se deli našega narodnega problema, ker moramo v sebi samih iskati trdne opore. Ne pojavi se, ker je krajevna etimologija zelo opozilo polje, na katerem priznan učenjak ne mara tvegati svojega slovesa in ker učenjak čisto pri vsem svojem trudu ne zasledi tega, kar lahko ugre in najde intucija in kombinacijski dar diletanta, ki ne tvega svojega znanstvenega slovesa, ker ga — nima. Ta ravna lahko čisto po pravici, brez vseh obzirov: Rimljanom, kar je rimskega, in Langobardom, kar je langobardskega predvsem pa svobodno razlagajla, dokol ne gajo močnost slovenske razlage! Te so zelo dalekosežne in, čeprav diletant, vam lahko zatrdim, da se boste še čudili, kako zelo slovenska so naša tla! Opozorjam na sledečo razpravo o Duvljajah. Prednost pa naj ima Opčina ali, kakor se tudi naziva z množnim imenom: Opčine, za Slovence

znamenit kraj po svoji neposredni bližini s Trstom, kot križišče železnice in po naraščajočem prometu, zlasti tujcem v letnem času. Pri iskanju korena pridemo kmalu na to, da ime ne more proizhajati od pečevja s korenem pek — kakor n. pr. Mirna Peč, Debeli Peč itd. To nam svedoči že naglas na začetku o: Opčina, še bolj pa posebnost, da se prebivalci kraja imenujejo Opčinci in ne Opčinci, in da se zove vrh pri obelisku Openski Vrh. Vse to nas navaja k temu, da smatramo op za iskani koren in sicer že prvotno, ker je tak koren skoraj nesposoben za izpremembo, vsaj v slovenščini. Koren op — pa je prav malo podoben ostalim slovenskim jezikovnim korenem; nahaja se kvečjemu še v besedi op-ica, in to je nemški Affe. Kaj pravite, gospod urednik, k temu? Ali ste za to, da prepuščate kraj germanskim Longobardom, sosedno Sežano Rimljanom in Komeni Ilrom, da se s slovensko razlago preveč ne osmešiva pred slavnim občinstvom? Če to storiva, verjemite mi, da bova prav kmalu oba priznana etimologa, znana po vsem širnem germanskem in romanskem svetu, zlasti romanskem. Poprej vendarle presodiva dejanska položaja. Za Opčino se mi zdi najnežalnejše, pa naj motrim njeno lego od katerekoli strani, da se nahaja na kraju ali ob robu, kjer se kraška planota ne svoj najpomembnejši točki, pred tržaškim mestom spušta proti morju. Imamo izgled v slovenskih krajeprju, kako se lahko imenuje tako razgledne točke in taki na rob planote pomaknjeni kraj

Združenih držav tekmo celo vojske držali mirovne relacije. Krona je bila še vedno označena z 20/- centa, ko je bila vredna samo še 5 do 1 centa. To je naše nevedne izselence zapeljalo in jih poglavo v roke sleparjem. Ko sem bil pred 14 dnevi na Dunaju in je znašal dolarški kurz 180—200 avstrijskih kron, so plačevali tamkajšnje velebanke (tudi Jugoslovenom, ki so na začudo potovali preko Dunaja) samo 150 kron, manj 2% provizije! Za vsakih 10.000 dolarjev so zaslužile pri menjanju 3000 dolarjev. Pri tem se je dvakrat menjavalo, enkrat dolarje v avstrijske kronice in nato avstrijske kronice v dinarje. Dasi ravno so valutne kupčije na Dunaju prepovedane, so dunajske banke meseca junija izkazale milijonske dobičke v devizah. Bankverein je v svojem letnem poročilu (Neue Freie Presse dne 4. junija) napovedal 12 in pol milijona kron dobička pri valutnih poslih, zaslužil je pa v resnici najbrže desetkrat toliko.

Za odpravo teh razmer, ki prizadevajo našim rojakom težko škodo in ki sem jih prav zato nekoliko obširneje opisal, bi bil poklican ravno izseljeniški komisar. Leta na odpravo denarja v domovino napelje v pravi tir. Od česar ne bodo imeli koristi le naši ljudje, katerim se bodo znesli doma hitro in brez odbitkov prekomernih kurzov dobičkov izplačali, ampak tudi naša država, kateri se bo s tem nudila možnost, da si nabavi velike dolarske imovine. Dokler tega važnega vprašanja od tu ne uređimo, bodo vse tamkaj ustanovljajoče se zasebne banke, tudi jugoslovske, zlo le nadaljevale in izkoriščanje ljudi pomnoževale.

Domače vesti

«L'era Nuova» na naslov Jugoslovenov na zasedenem ozemlju. «L'era Nuova» nas je včeraj prenetila: zgodilo se je menda prikratk, da piše o nas brez strupa. Priobčujo skoraj v dobesednem prevodu naš predvčerajšnji članek o sporazumu v Rapallo ter dodaja precej komentarja. «Era» sklepa iz naših izjav, da se začenja nova doba soživljenja obeh plemen v Julijski Beniciji; vidi celo nekdo objubo za bodočnost. Sicer da ni še to jasnega umevanja neodločljivih usode; še da zvene nameni gnečnosti; vendar da je to pot govora «Edinosti» kaj različen od onega, ki so ga morala doslej poslušati italijanska ušesa, in to ne le v prejšnjih avstrijskih časih, marveč do včeraj. In to vzbuja — pravi «Era» — nado v bodočnost. Na to sledi v tržaškem listu odstavek: «Slovenci, ki sedaj definitivno zaobeh Italijanskim državljanstvom, naj bodo uverjeni, da ne samo oblasti, ampak tudi Italijani na tem ozemlju ne bodo hoteli nalogi jim kazni po pravilu, z ob za z ob za tisto, kar so morali oni (Italijani) pretrpeti od njih strani. Pod zaščito italijanskih zakonov bodo uživali vsako pravico pod pogojem, da bodo pa delovali za ohranitev svoje posesti, da pa ne bodo konspirirali na škodo naše (italijanske), kar bi danes pomenjalo, da spletakarji na škodo države. Preveč so bili navajeni na to, in že predolgo časa, da bi se moglo zahtevati neposredne izpodbijanje, edino zato, ker je sedaj njihova usoda dolocena. Razumemo to predobro, in zato gremo preko tega, kar je še nasprotnega v tem članku «Edinosti». Ali taka izpodbijanja mora priti in pride, — Ta izpodbijanja v «Eri» pozivljajo na odgovor, ker hočejo malo prehodno premakniti stvari z njih prave mesta. Za danes nam ne dopušta prostor, le na eno naglašanje bi odgovorili takoj. Če pravi «Era» — v nasprotnost z resnico — da tekega govora se niso silila italijanska ušesa od slovske strani, pa odgovarjamo mi z vso pravico, da ne le v «Eri», ampak v vsem italijanskem nacionalističnem časopisju sploh ni bilo še tako mirne besede o sodežalnih jugoslovske narodnosti. Seveda čujemo naša ušesa iz izjavljanj «Ere» za sedaj le drugačen ton in se le bodočnosti nas pouti.

Tuina vest. Natega duhovniškega domačina, vsled njegovega delovanja kot vodjo pri raznih pevskih in godbenih društvih, posebno v tržaških krogih dobro znane, svoečasno pri Sv. Jakobu več let delujočega, v odhod v Jugoslavijo vsled razmer prisiljenega izseljenca, g. Josipa Laha, sedaj uradnika pri okrajnem glavarstvu v Mariboru, je zadela velika nesreča s tem, da mu je kruta smrt pobrala v najlepših letih njegovo zvesto družico, našo domačinko, g. Josepino Lah. Pokojnica je spremljala svojega soproga vključno veliki družini po vseh njegovih poteh po Gorickem ter je šla, čeravno nerada, tudi iz svojih domačih krajev v Jugoslavijo, kjer ji je za prestrah kruta smrt mladi življenja. Bila je vzor naših žena srednjega sloja, ter je stala v prvi vrsti naših šentjakobskih žensk, ki so svoečasno pripomogle k vzdrževanju prepotrebne otroške vrke. Ona in nje obilna družina niste manjkali nikdar, ko je klicala dolžnost; vaji njeni otroci so vedno delovali v najlepši sloji naših narodnih prireditvah. Njen sin, Josip Lah ml., je bil pri vsaki otroški zabavi s svojim izjavljanjem na klavirju na sporedu. Sedaj se nahaja ta njen sin na praškem konservatoriju, in je pripisati njegovi vztrajnosti in marljivosti, če vključno izgubi svoje dobre mamice postane umetnik glazbe. Ti, dragi Josko, ne kloni duhom vzlic prebrskim zgodi in kruti usodi, ki Te preganja! Mi, Tvoji prijatelji in šentjakobčani, občutimo bridko bol, občutimo jo

veliko bolj odzaj, ko se spominjamo izpodbijalnih besed iz dajani Tvoje blage, sedaj pokojne gospe soproge. Ne obapaj! Saj večno se traja naš čas na svetu! Upamo in smo trdno prepričani, da ona blaga beseda, pozivljajoča k potrpežljivosti, ki jih je tolikokrat izražala Tvoja, sedaj pokojna soproga, privede Tebe, ali pa Tvoje potomce med nas delovno na narodnem polju! To naj Ti bo v tolažbo ob bridki izgubi!

Dr. Altona Serjuna, zdravnik v Tolminu, se je pridružil pred nekoliko dnevi v baški dolini grozna nesreča: tebebnil je z vozom, voznikom in konji vred pri Stein-Stügerjevem mostu v prepad. Poškodovan se je tako silno, da se je že razširila govornica, da je umrl. Dr. Serjuna zdravilo v bolnišnici usmiljenih bratov v Gorici. Sprito tolike nesreče, ki bi bila mogla imeti za življenje ponesrečenca katastrofalno posledico, je v največjo tolažbo zagotovilo v «Goricki Straži», da zdravljenje dobro napreduje in da je nade, da bo gospod doktor v dognanem času zopet na razpolago svojim klientom. Vest o nesreči, ki je zadela dra. Serjuna, je globoko pretresla tudi številne prijatelje in znance njegove v tržaški slovenski družbi. Sporočamo mu najiskrenejše pozdrave s priščino željo, da bi ga skoro zopet videli med nami — tako vrednega in čiliga, kakor je bil vedno.

Pretrajšji spoved. Zadnja «Goricka Straža» priopoveduje: Dne 10. vinoteka, jutraj, ko je bila južna Tirolska priključena k Italiji, se je vrtil v nekem nemškem goriskem večjem selu južnega Tirola sledeči pretrajšji prizor:

Na vse zgodaj je zapel pri župni cerkvi veliki zvon. Dolgo, dolgo je pošiljal svoje tužnobražne glasove čez hrib in plan. Naenkrat pa je spremenil svojo tužno melodijo in prišel biti v plat zvona.

Staro in mlado je prihitela na dan. Tiho, svečano je bilo vse.

Mladenčji in moške so prihajali z žalinimi travki na rokavih, dekleta in žene v črnih pajčolanih, otroci s črniimi zastavicami. Vsi so se uvrstili v dolg spredov. Osem krepkih mladenčev je prineslo črno-rdečo-zolto zastavo, dekleta pa trakovce enake barve, okrašene s hrastovimi listi. Spredov z zastavo se je začel pomikati proti zadnji hiši v selu. Prišli so do mesta. Tam jih je čakal župan z občinskimi odborom. Kaj pa je to? Jama zija nasproti Komu velja ta? O Bog — zastavi. Torej zastava, znamenje življenja našega, naj gre v grob!

S solzami v očeh so oddali mladenčji zastavo v roke župana, hitela dekleta pa trakovce. Starčki in stare mamice so plakale kot otroci. Župan je polžiti zastavo v jamo — v grob — z besedami: «Tu počivaj, da te dvignemo, ko se naši kraji zopet združijo s severno Tirolsko».

Nagrobno pesem je pel še veliki zvon; zadaj za spredovom je točil pa najgrenkejšje solze sivolasi župnik in molil za svoje zaslužene ovčice.

V srcih — kaj je bilo pa tam notri?!

Našim društvom. Prejeli smo: Z narodnega, pa tudi najširšega socialističnega stališča ne moremo razumeti, da rojaki te dni prirejajo razne zabave. Ali se mora človek danes veseliti? Naj nam bo v izglede tirolsko prebivalstvo. Mi pa: čim huje nam je, tem bolj se veselimo. Prosimo torej naša društva, naj vsaj teden dni ne prirejajo nikakih zabav.

Ali naj bi nestrokovnjaki in politični listi ne silili na polje izsledovanja besed? Nikar ne mislite, da bom pisal o Kobardu samem, ki se je v zadnjem času že toliko pisalo o njem. Gospod L.—ar. je mnenja, da naj bi se politični list ne bavil s takimi stvarmi in, da naj bi pisali onih razprav ne silili na polje etimologije, ki je ne razumejo; kajti, dokazana stvar je po učenjaki, da je Kobard baje langobardskega izvora «Karlat». Gospod L.—ar. meni, da se s takimi izjavljanji le osmešimo pred drugimi učenjaki narodi in njih učenjaki. Na koncu članka je bila opazka uredništva, da se ne strinja popolnoma s piscem, da ne bi «Edinosti» prinisala takih razprav. In to je upravičeno.

Mi v zasedenem ozemlju smo popolnoma odrezani od vsega slovskega sveta in nimamo tu nobene strokovne lista ali revije. Da bi se pa tudi takozvani nestrokovnjaki in morda neakademiki ne smeli spuščati v take razprave, se mi zdi neupravičeno, če se pomisli, da moramo biti zadovoljni, če se duševnega dela sodelujejo čim širši sloji. Gospod L.—ar. je mnenja, da na tak način gojimo «funkovizem». Naprej, kdo je gospod Zunković? Meni ni osebno znan; vem le toliko o njem, da je štabni častnik in da je spisal knjigo: «Die Slaven ein Urvolk Europas», ki je, če se ne motim, doživela sedmo izdajo. Ker Zunković ni akademik, ampak le navaden samouk, ki se je v svoji vojaški službi pečal z etimologijo, je njegova knjiga zbudila med učenim svetom precej vršice in je bilo mnogi večina seveda proti njemu. Koliko je to upravičeno, pustimo na miru, vendar se mi zdi, da ima Zunković v marsičem prav. Oglejmo si stvar malo ob bliže.

Vai naši učenjaki so imeli sto- in stoletja le latinske, v zadnjem stoletju pa nemške univerze, tako, da se je slavistika na avstrijskih univerzah predavala izključno le v nemščini. Torej pomislite: naši slovenski profesorji so se učili slovensčine na podlagi nemščine in naši slovenski profesorji na univerzah, kakor: dr. Miklošič, dr. Krek, dr. Jagić, dr. Murko, dr. Nachtigal, dr. Strekelj itd., so učili slovensčino slovenske dijakne v nemščini. Tako je hotela Avstrija in tako je moralo biti. Predavali so po slavistiki tudi tujerodci, Nemci in drugi, ki so pač poznali slovske jezike, kakor drugi učenjaki grščino, latinščino, a govorili je niso znali vsi. Kar so se naši dijaki, bodoči profesorji, naučili, to so znali. Da so pa nemški profesorji, ki so učili slavistiko in druge jezike, razlagali korenine in etimologijo, kakor tudi zgodovino, po želji in

zakonah vlade, je znano, ker je tudi veda bila koristolikotno zasnovljena, ako je dotični profesor hotel avanzirati do dvornega svetnika se je moral pred vlado vladi vladi. Na podlagi take mnenja in želje avstrijske vlade smo dobili, poleg slovskega, hrvaškega in srbskega jezika, še bosnanski jezik. Tekom let in tekem generacij se take novotarije med učenjaki ukoreninile, in če to trdi učenjak, velja, kakor je bil gospod dr. Jagić, kako mu ne bi verjel mlad študent, bodoči profesor? In brez izpitov nihče ne more postati profesor in ker dijaki pri izpitu ne sme imeti drugega mnenja, nego ga ima univerzitetni profesor, če hoče, da ne pade, mora to verjeti, in potem, seveda, tudi tako učiti. Tako se je v naš učenjski milije uvedlo več izrazov, ki mojo trditve podpirajo, znanost pa smetijo. Dolgo časa se je pri nas po šolah in univerzah rabil izraz, «indogermanski» in vsak učen Slovan se je štel med Indogermance, da si je bil Slovan: istotako pa bi morali romane priletevati indogermanom. Dolgo je trajalo, predno so prišli na to neizmerno imenovanje in smo Slovani začeli rabiti izraz «indoevropski». Kako smo bili zavezani in oslepljeni ter primorani priznavati nemško kulturo, kažejo naše bivše šolske knjige in način pisanja. Ako knjiga ni bila, če že ne prevedena iz nemščine, pa vsaj pisana v strogo nemškem duhu, ni dobila aprobacije naučnega ministrstva. Nemci so vlekli vodo na svoj milin, mi s svojimi učenjaki smo jim pa pomagali. Večini inteligentna bo znana zemljepisna knjiga, v kateri so naslikane po nekod tudi barvane človeške rase. Tam so našli, narisani in barvani, črni zamorci, rdečkasti indijanci itd. In za našo belo raso je bila naslikana lepa bradata moška glava, od spodaj pa napis «Nemec», kakor da bi mi Slovenci ne imeli takih obrazov, kakor jih imajo Nemci, Francozi, Italijani in drugi Evropejci! Na podlagi take znanosti bi noben Slovanec, češ itd. ne mogel postati nemiskar, ozir. Nemec. Seveda je dobila taka knjiga takoj aprobacijo ministrstva, veda in znanost pa se je osmešila. Tako nekako, v tem smislu se je pri nas počevala mladina. Širil germanski duh, zatiral in moril slovskega razvoj. Učenjaki so etimologijo razlagali v prvi vrsti iz germanskih korenin: četani ni bilo močete nič dobiti, so si izposodili «Kelte» in to je slo od leta do leta, tako, da bi naša učenjska mladina, ako bi se jezik ne bil ohranil na delu, bila morala res misliti, da nimamo nič več svojega. To je pokojni profesor Mar. večkrat naglašal. Omenim naj še sledeče: Ko sem se nekoč vozil s profesorjem dr. Murkom v kopal v Laško, sem ga vprašal, kaj meni on, kakega izvora je izraz «šerpe», kakor imenujejo ljudje okrog Celja domači, rojini mlini. Takoj in brez premišljevanja mi je povedal, da je to gotovskega izvora. Jaz sem mu oporekal, da to ne bo tako, posebno se z ozirom na to, da kakih pet ur od Celja, v hrihah, imenujejo to «šerpe» in žemlje. Je to pač mal mlina, na dva kamna, ki je le še redko v rabi, pač pa so ga med vojno, ko je bila pri obratovanju velikih mlinov stroga kontrola, kmelte izveliki izpod stare šare. ki zgoraj pri žredu žre, pri spodnjem kamnu pa izmetava meljo — moko. Torej žre-melje, odtod «žemlje». Take spakodranke, naj še bodo Kobard ali žrve-žemlje, nam zopet dokazujejo, da ni potreba nam Slovanom svoje etimologije vedno iskati pri tujih narodih. Nisem jezikoslovec, tudi taka raziskavanja nisem moja specialiteta, prepričan pa sem, da so s samostvom in dilematizmom da tudi dokaj doseči in da se tako marsiak pojmi razbistri. Tako so delali tudi drugi narodi, ker menda Bog ni ustvaril samo nemškega Adama.

S temi izjavljanji bi bil hotel nekako dokazati, da ni smeti naša imena pripisavati le germanskim in keltskim izvorom, na kar so prišli že Nemci sami. Tako sem čital pred par leti v «Tagesspost», ki je tudi politični list, neko tako kratko razpravo o nekem imenu in končno opazko: Učenjaki kaj radi izčijo korenine povsod drugod, le tam ne, kjer je bližje in ako ne gre drugače, naprtijo izvor Kelto. Slo je za tako ime na Koroskem, ki se ga ne spominjam več, in ki je nekoč kvalificiral za keltsko besedo. «Tagesspost» pa je odločno rekla, da je slovskega izvora. Nikakor pa nečem oporekati g. L.—ar. da bi Kobard ne bil langobardskega izvora, kakor je Livenza menda čisto navadna slovska Livenca.

Razpis natečaja za dote. Do 30. novembra t. l. je razpisal natečaj za tri dote iz ustanove «Andreja Covachica»: vsaka dota znaša po 110 lir. Namenjene so revnim, poštenim in delavnim dekletom, pristojnim v Trstu in katoliške veroizpovedi, da se lahko poročijo s poštenimi mladenčji iz delavskega sloja. Od teh treh dot se ima ena podeliti mladenki, ki je rojena v Barkovljah, in če bi se tak ne dobila, drugemu primerno opisanemu dekletu. Podeljena dota se vloži na ime one mladenke, kateri je bila dota prisojena, v tržaško hranilnico; kmeljica bo shranjena pri občinski zakladnici in se izročiti mladenki po poroki, ki se mora obhajati najkasneje do 30. novembra 1921. Prošnje, opremljene z rojstnim listom, domovnico, z izjavo, da pripada zaročenec delavskemu sloju, z ubožnim listom in izpričevalom lepega vedenja, za obo zaročenca naj se vložijo vložnemu uradu pri tukajšnjem magistratu.

Statistika tržaškega prebivalstva. Tukajšnji statistični urad je izdal ravno svoj 44. in 45. demografski poročil za tedna od 24. do 30. okt. in od 31. okt. do 6. nov. V teh dveh tednih se je rodilo 214 oseb, dočim jih je umrlo 151. Celotno prebivalstvo tržaškega mesta se je zmanjšalo dne 1. septembra t. l. na 239.866 duš.

Šentjakobski povski zbor vabi vse člane, prijatelje in sorvakinje, da se udeležijo Martinovega večera, ki se bo vrtil danes v dvorani Delavskega doma, družita v obh. Jakuba. Na sporedu je petje, igra «Eno uro doktor» in prosta zabava. Začetek ob 18, ustvarjanje prvotnih pojmov, za nekako razširjanje pojmovnega sistema kakor pri številnih vrstah.

Na-op-ak je prišlo na način ali še bolje je, če ga smatramo za prišlo kralja. Ohranjen nam je pa prišlo časa: zopet ali srbhorvatski op-et, češko iz istega korena in s analognim pomenom tudi sop-et, ruski op-jati, ki je nastal iz staroslovskega samostavnika jvskega: deblar: op-e-n-t. Pomenja mova ali v drugo. Tudi tu se uveljavlja izražanje onostranosti s tostranskim mejnim pojmom, le da si moramo predstavljati onostranost v času, namesto v prostoru. Namesto rob rečem tu kraj ali konec. Z-op-et govoriti znači smiselno: govoriti v drugo kakor na-op-ak postaviti: postaviti na drugo stran, a čimur je izražena onostranost v obeh slučajih. Toda zavedati se moramo pri tem, da je «op-et» prvotno samostavnik, ki pomeni kraj ali konec dejanja, in sicer prvga dejanja: ta kraj ali konec je pa obenem kot časovni mejni pojim je izraz za sledeče drugo dejanje. Prav jama in natančno nam postane to transcendento razmerje pri nekem drugem pojmu ob razlagi Dutovlje. Zavedam se, da je to pojmovanje nekako novo in težavno, nekako kantovsko-filozofsko, a duh staroslovskega je zahteval. Kdor koli bo kdaj filozofiral v prostem času, naj se posabi transcendenco omenjenih dveh prišlo-v, in če rabi pri transcendenci avtor filozofskih izrazov, naj si jih po možnosti ustvarja iz korena op.

Kdor lahko in s čistim slovenskim srcem spre-

Iz tržaškega življenja

Vsem v skladu. Preteklo noč so azeznani tavovi obiskali skladišče zelenjave v ulici S. Maurizio št. 13. V skladišče so prišli s ponarejenimi ključki okoli stranskega vrata. Tu so se takoj lotili blagaja. Z razničnimi škarkari in dieti, ki so jih potem pustili v skladišču, so odprli blagajne. Najprvo so odprli eno. V tej blagajni je zalibog bila le neznačna sveta. To jim ni na noben način zadostovalo. Odprli so še drugo blagajno, a tudi tukaj so imeli smolo. V celem so odnesli nekaj čez 300 lir. Po dovršeni tatvini so vlomilci zopet odšli po isti poti, koder so bili prišli. Tatvina je bila nanznana policiji.

Poizkušeni samoumor. Včeraj popoldne ob štirih so pripeljali v mestno bolnico Elviro Zorzenoni, 18 let staro, bivajočo v ulici Montecucco št. 33. Omenjena Zorzenoni je bila uslužbenka že delj časa v neki skladiščni v ulici Solitario. Včeraj po kosilu je zavzela veliko množino sublimata. V bolnici so ji izprali želodec. Sedaj leži mladenka v bolnici v II. oddelku.

Alkohol ni igrača. Včeraj popoldne se je Klun Henrik, stanujoč v Alloggio Popolare, tako napil «šnopsa», da je postal prava «trapa». Ko je lezel po stopnicah v svojo stanovanje, se mu je v glavi zavrtelo in Klun se je peljal po svojem telesu proti lastni volji po stopnicah nizdol. Pri tej, Henriku nič kaj prijetni dirki, se mu je prehitro zavrtel en kolešček v glavi. V bolnico so ga sprejeli vsled pretresenih možganov v X. oddelku.

Ponesrečena tatvina. Salvatore Colombo, 22 let star, sofer, je bil uslužben pri avtoparku v Romanu. Ker so dandanes bencin in plašči avtomobilov dragi, je Salvatore začel prodajati erarično blago sam na svojo pest. Nič ni na svetu tako skrito, da bi ne bilo očito, tako tudi ta tatvina ni ostala tajna. Oko postave je videlo, da naš Salvatore nič kaj ne stedi z denarjem. Policijski agenti so se začeli zanimati za Colomba. Včeraj popoldne so ga zasledili, kako je nesel na telesu ovito avtomobilno cev iz delavnice. Dedektivki so ga aretirali in ubogi Colombo je sofaril v ulico Coronoe. Zankar je priplul čolnic njegovega življenja v varno luko.

Živla aprovizacijske komisije

za teden od 14. do 20. novembra 1920. (Prešćipne se številka 31 živilske izkaz.)

Na odmerke:
Testenine: 1/2 kg po 1'90 lir kg;
Koruzna moka: 40 dkg po 90 stot. kg;
Sladkor: 20 dkg po 6 lir kg;
Olje: 20 cl. po 10 lir liter.

Posestniki ubožniških izkaznic imajo pravico samo do nakupa sladkorja.

Dopisi

Dol. Logatec. Dne 9. t. m. smo izročili materi zemlji ostanke umrlega našega občinskega sluga Ivana Bajca. Pokojnik je bil v vršenju svoje službe jako točen in vesten, bil je najboljši ostanek našega bivšega občinskega odbora, in škoda je naša občina, da nam ga je ugrabila prežgodnja smrt, zapustivši 74letnega in bolnega očeta in pa dva mala otročiča, vse tri v slabem gnetnem stanju. Mater njegovo smo pokopali dan pred njegovo smrtjo, in jo je sin Ivan še spremljal k zadnjemu počitku. Žena mu je umrla pred par leti. Logačani! Ne pozabimo na sirote našega bivšega vernega sluga! On naj pa počiva v miru!

Opozarjamo na koncert «Pevskega in glasbenega društva» v Gorici, ki se bo vršil prihodnje sredo, dne 17. novembra, ob 8. uri zvečer v veliki dvorani «Centrala» s sledečim sporedom: 1. F. Adamič: «Francica», moški zbor. 2. a) V. Vodopivec: «Le plakaj», b) «Ves dan pri oknu», mešan zbor. 3. a) E. Adamič: «Po slovesu», mešan zbor, b) Fr. Gerbec: «Rožmarin», ženski zbor s spremljevanjem glasovirja (spremlja g. č. Mozič). 4. a) Brahms: Ballada D-moll, op. 10. št. 1. b) Rubinstein: Andante largamente iz sonate F-moll op. 12, igra na glasovirju gosp. prof. Andrej Pervanja. 5. Bet-hoven: Frühlings-sonate F-dur op. 24, Allegro — Adagio molto sopressivo — Scherzo, Allegro molto — Trio, goši in glasovir, gg. prof. Fr. Gulic in Andr. Pervanja. 6. a) Lidauer: «Vozle rečki», ruske narodne, b) St. Mokranjac: «Srbake narodne», mešan zbor. 7. St. Pirnat: «Pomlad in jesen», moški zbor. 8. P. H. Sattner: «O nevihti», mešan zbor. — Pevodvaja g. Emil Komel. — Vstopnina: Loža L 985, I. sedež L 7—, II. L 5—, III. L 2—, stojnica L 2—. — Iz tega je razvidno, da je spored koncerta bogat in da bo nudil krasen užitek. Zato pa je naša dolžnost, da se koncerta polnostilno udeležimo.

Iz Brega. Vled dopisa iz Brega v številki od 7. t. m. se je zglasil pri nas gospod Zobec Josip, vsaki načelnik in Boljuncu, da odločno protestira proti čitaniem tega dopisa, ki da so popolnoma neutemeljena in skrajno krivična. Pokazal nam je odlok izrednega komisarija za občino Dolina, kakor tudi dotični zapisnik v dokaz, da je bil vsaki načelnikom izvoljen od srenje Boljunc z odločno večino glasov. Nadalje odlok izrednega komisarija za občino Dolina, ki potrjuje, da se je vsled pritih nekaterih občanov iz Boljunca vršila pri aprovizacijski komisiji v Boljuncu stroga preiskava, ki je ugotovila, da gospod Josip Zobec izvršuje svoje dolžnosti, ne samo nesebično, ampak tudi po določilih pravičnosti, vled česar zamore prebivalstvo srenje Boljunc biti popolnoma mirno in gotovo, da vživa ono, kar mi z vsemi pravicami pripada. Iz teh odlokov izhaja tudi, da so pisma naša naslovljena pod imenom Josip Zobec in ne Sober, kakor ga piše dopisnik. Gos-

pod Zobec je tudi izjavil, da ni sprejel molže prejšnjih napadov, temveč da je proti njim protestiral z dopisom od 27. junija 1920, ki ga pa naš list ni primisel. In sledenje nam je prodolžil izjav od 9. novembra 1920, podpisano od 76 občanov iz Boljunca, ki se glasi, da so vse vseh objavljene o gospodu Zobcu v navedenem dopisu, neresnične in izmišljene, in da se pozivlja dopisnik, naj se oglasi s polnim imenom. Gospod Zobec zatrjuje, da je bil vedno borilec v narodnih vrstah, da je član narodnih društev, mej drugim predsednik tamonjske pojovalice, da si ni v svesti, da bi kaj zgrešil proti svojim narodnim dolžnostim, in da je na svojem mestu kot župan vedno skrbel v prvi vrsti za koristi svojega naroda in svojih občanov. Z oblastmi občujo toliko in na tak način, kakom mu vleva njegova služba.

Za sedaj prinašamo to, da se sliši tudi druga plat zvona.

Iz Logatec. V «Edinosti» št. 227 od 7. II. 1921. je izšel dopis «iz Logatec» a podpisom «Mlad bojovnik». Ta bojovnik pravi (piše) med drugim: takoj ko je bilo zadnjic v «Edinosti», so oni gospod (prošili so me, naj jih nikar z imenom noter «ne dam» doma prešliti «Wasserleitungs kassa» in — t. d. V resnici pa sem bil jaz ves mesec oktober odsoten na mojem drugem postovstvu na Gorenjskem in logično je, da sem o prvem dopisu izvedel šele, ko sem se povrnil v Logatec.

Kot načelnik vodovodnega odbora nameravam dopisovalca «mladega bojovnika» zaradi neosnovanega ter častiljivega dopisa pozvati na odgovor in ga prosim v to svrhu, naj se predstavi, kes ga ne poznam.

Pripominjam, da sem načelnistvo vodovoda prevzel pred dvema letoma le pogojno, ker sem poznal nemale težkoče tegale zaupnega in čisto nepričakane pošla ter nezupnost vedno varanih občanov-davkoplačevalcev.

Umrlj mi prednik-načelnik ni v celi svoji upravnosti dobi, t. j. od začetka 1. 1916. do srede leta 1918., zabeleževal nobenih izdatkov in dohodkov (razun dveh izdatkov) — torej v politični dobi toliko kot nič.

Nemalo truda me je stalo, predno sem sestavil približno zanesljiv račun izdatkov in dohodkov za gorinavedeno upravno dobo, temeljem katerega računsknega zaključka sem ugotovil primanjiljaj kakih 23.000 kron. Ta primanjiljaj sem tirjal po premmogh tozadevni pravnih poteh ter dobil tudi deloma (2 tretjini) izplačan.

Poleg tega primanjiljaja je bilo poravnati na vodovodu tudi še 83.000 kron dolga pri kranjski hranilnici. Plačali so ga hranilnici z žigosanim denarjem razni občani potom mene (in tudi jaz sam), nakar sem izplačal ves dolg upnikom iz dohodkov vodarine tekom mojega načelovanja, in sicer v fitalijanski valuti t. j. 1 krono = 60% ft. lito, to pa na podlagi odredbe «komisarijata za samopravno posle goriske dežele» 26. III. 1920 št. 2542.

Poleg tega, da sem plačal ves dolg z od vojne in železnice opravne «tuzirano vodarino» — nabavil sem še kakih 11.000 lir rez. zaklada.

Ker nimam lastnosti, da bi podrobno in posamotnikom razkladal način in uspeh mojega načelovanja delovanja za občno dobrobit — name ni sem se prihodnje nedeljo sklicati nekaj občni zbor, na katerega povabim tudi «mladega bojovnika» na vpogled v tozadevne račune in v pomirjeje po domisljivosti in zlobnosti razburjenih mozej.

Prosim torej za natančen naslov «mladega bojovnika». — Hamerlit, načelnik vodovodnega odbora za Gorenji in Dolenji Logatec.

To in ono

Orjaški zrakoplov zasnovan od nekakega ruskega inženirja. Londonski listi prinašajo vest iz Moskve, da je ruski inženir Maskovič izdelal načrt za zgradbo velikanskega zrakoplova, ki bi lahko prevažal 1000 oseb s histrojo 60 milj na uro. Motor orjaškega zrakoplova bo imel 24.000 konjskih sil in bo lahko prevažal približno 1000 ton. Zrakoplov bo imel več nadstropij, ki bodo v zvezi med seboj potom električnih dvigal. Na zrakoplov se lahko naloži en avtomobil, en aeroplan in en motorni čoln. Načrt ogromnega zrakoplova je odobrila posebna komisija tehniških izvedencev, vsled česar se more računati z veliko zmago mehaniške znanosti. V slučaju, da bi se nameravani poizkus posrečil, bi nova iznajdba povzročila veliko izpremembo v prevažanju blaga in ljudi in na ta način znatno olajšala svetovni promet in pospešila trgovino med najoddaljenimi kraji sveta.

Prof. Denis, od l. 1871. prijatelj češkega naroda, je prišel 31. oktobra na obisk v Prago. Na kolodvoru so mu priredili zastopniki vlade in raznih organizacij prisrčen sprejem. Plemeniti Francoz, učenec Palackijev, je po porazu Francije prišel med Čehe, da proučuje možnosti skupne obrambe proti nasilni Nemčiji. Spisal je tri knjige o češki zgodovini. Več mest se že pripravlja, da ga dostojno počasti, ko pride tja predavat. Med potovanjem je govoril na visoki šoli v Curihu o češoslovske republiki. Denis ima veliko zaslug za današnji mednarodni položaj češkega naroda in države.

omenjam Veliki Rob v Čavnomem obrobem gorovju in Krajno Vas na Krasu. Stvarno najverjetneje se mi zdi, da bo smisel, ki tiči v imenu Općina, ali ali rob.

Da bo tudi za metodični problem nekaj pridobljene, sem si izbral dandane novo, substitucijsko ali vstavilno metodo. Znano je, da v matematiki neznano količino često prav hitro najdemo, če jo v enačbah substituiramo s približno določenno količino. Če mi substitucija v vseh zahtevanih slučajih pokaže isto določeno vrednost neznanke, je ta njena vrednost prava. Jezikoslovno bi to v našem slučaju pomenilo, da poščemo slovske besede s korenem op- in zasledujemo v njih pomen kraja ali roba. Le poskusimo!

Pred vsem; ali se nahaja v slovensčini ali slovansčini tak direktni izraz? Koren op- je silno star in je že malone izgubljen brez sledu. Le v daljni rusčini se nam kakor srebo zaleskeče izraz op-ka, tvorjen na isti način kakor mat-uska, v pomenu rob in slovski pristavljajo se določeneje: rob oblaci, rob gozda, vojaško tako važna lisiera. Prva substitucija je torej popolnoma uspeša.

V slovensčini imamo od tega korena le še dva prišlavo izraza, tako daleč v minulost čase živi koren, iz katerega smo vzeli ime za naše Općine, toda, ta dva prišlavo sta tako znamenita, da je vredno se ob njih pomeniti nekoliko dlje časa.

Prišlavo na-op-ak, srbsko-hrvatski naopako, nam tudi že počasi izgaja in na njegovo mesto stopa v rabo — to je torej prava ljudska substitucija —

Gospodarstvo

Vesti iz naše Kmetijske družbe.

Veliko neprimliko ima dandanes živinorejce s krmiljenjem živine pozimi, če mu primanjkuje dobrega sena. V tem slučaju si navadno pomaga s slamo, koro, zrcem, frudjem itd. Seveda nimajo ta krmila v sebi dovolj redilnih snovi in posebno ne za proizvodnjo mleka, mesa in delavne energije: toli potrebnih beljakovin. Zategadelj se posebno poslužiti, ko ni paše, uporabljajo za zboljšanje krmne različna močna krmila. Najnavadnejši pridelate krmni tvorijo otrobi, ki jih poklada večina živinorejcev skoro skozi vse leto svoji živini. In to je tudi prav in jako enostavno, kajti otrobi so industrijski izdelek, ki se ga lahko povsod dobiva, posebno v krajih, kjer se prideluje mnogo žita. Otrobi so neoporečno izvrstno močno krmilo za prežvekovalce, in če treba tudi za konje, ker vsebujejo do 10% prebavljivih beljakovin, in zato je tudi popraševanje po otrobih jako veliko. Znano je pa tudi, da, če je popraševanje po kaki stvari veliko, vsled tega cene dotičnemu blagu rastejo, posebno če ga je malo na razpolago. Ni čuda torej, če se živinorejci, ki pri svojem blagu kontrolirajo prirastek na mleku in mesu, z ozirom na množino porabljenih krmnih povprašujejo, kako naj bi izbrali močna krmila, da bi imeli od živine več dobička? Sto in stokrat se je že pisalo in govorilo o krmiljenju živine z olinatimi tropinami, vendar pa vidimo, da se še vse premalo cenijo te za krmiljenje mlečne in pitalne živine toli izvrstne snovi. Naš živinorejci, ki ni vajeni primerjati vspehe z različnimi močnimi krmili, se dokaj nerad odloča za uporabljanje olinatih tropin, češ, da jih živina nerada sprejema in da se tudi lahko pokvari, da postanejo žaltove. Medtem, ko vidimo, da v drugih naprednih živinorejskih krajih, kakor n. pr. na Danskem tvorijo olinatne tropine neobhodno potrebni vsakdanji priboljšek krmu za živino, ki jih sprejema z veliko pohlepno, ker je danski živinorejci svojo živino temu krmilu privadili, in se mu tudi tropine ne kvarijo, ker jih hrani v suhem, zračnem prostoru; se pa naš živinorejec po kratkem poizkusu s takimi krmili kmalu naveliča v svojo lastno škodo. Olinatne tropine se dobivajo, kakor znano, pri izdelovanju olia iz raznih rastlinskih semen, ki se očistijo, zmlejejo in iztisnejo ter se iz ostankov napravljajo pogače. Ker ostajajo v olinih tropinah dušične, beljakovinske in rdnne tvarine skoro neizpremenjene in ostaja v njih tudi nekaj olia, so olinatne pogače navadno jako redilne in mnogo vredne. Najnavadnejše so lanene, sezamove, oreškove, bambazeve, solnčnice, kokosove, palmine in maskeve olinatne pogače. Olinatne tropine krmine torej radi njihove visoke vsebine proteinov ali beljakovin. Proteini ali beljakovine tvorijo sestavni del živalskega telesa ter se nahajajo v živalskih tekočinah kot albumin, v mleku kot kazein, v krvi in mesu kot globulin, fibrin, miozin itd. Vsaka rastlina ma več ali manj prebavljivih beljakovin v obliki albumina, globulina, fibrina, ikarina, gluteina, legumina itd. ki so sestavljene iz ogljika, vodika, kisika, dušika in žvepla in so torej, ker vsebujejo ogljik, organske tvarine ter služijo za izgradnjo živalskega telesa in proizvodnjo živalskih pridelkov, mesa, mleka, volne itd. Tako ima trava 1-4%, seno 4-5%, slama 0-5%, krompir 0-5%, pšenica 9% otrobi 10%, oves 8%, olikine pogače 4%, lanene pogače 22%, in sezamove pogače 34% prebavljive beljakovine. Iz teh števil je razvidno, da vsebujejo lanene in posebno sezamove pogače, če niso tvorjene z drugimi primeski, največ prebavljive beljakovine, torej trikrat več, nego n. pr. pšenica, otrobi oves itd., in da dobimo torej iz 1 kg sezamovih tropin toliko mleka, mesa itd. Če primerjamo cene teh raznih krmil, ne bo težko uganiti, katero krmilo se bolje izplačuje, oziroma, v katerem krmilu so prebavljive beljakovine najcenejše. Olinatne tropine se z najboljšim uspehom dajejo suhe in zdrobljene, pomešane z rezanci, posušene malo s slano vodo. Iz začetka naj se dajejo govedu v malih množinah, n. pr. pol kg, a kasneje 1 do 1 in pol kg dnevno, dokler se jim živina ne privadi. Istočasno naj se kontrolira množina mleka in prirastek mesa. Konjem sedate 1 kg, prešičem 1 in pol. Sezamove tropine se dobivajo pri Tržaški kmetijski družbi. Vreča 100 kg, ki jih vžameta skupno dva sosedja na pozemski kušneti, stane 130 lra. V kratkem lahko dobijo tudi otrobe in oves. Cene trtam in drevesom se razglasijo v kratkem.

Vinogradnikom se mlado vino noče očistiti. Vzrok temu je ta, da se burno vrenje ni vršilo v redu, bodi da ni ves sladkor možga povrel, ker je bila za časa glavnega vrenja temperatura kleti prenizka, ali pa, da je bilo v grozdju mnogo gnilega. Posebno bela vina, ki imajo premalo tanina ali čreslovine, ker so bila premalo časa na tropinah, se včasih očistijo, posebno tedaj, če imajo malo alkohola. Kalno vino naj se pretoči in poskrbi, da povreje še ostanek sladkorja, če treba tudi s kurjenjem v kleti. Če pa kalnost izvira od gnijlobe grozdja naj se mu doda malo tanina in vinskega kamena ter pretoči v žveplan sod. Če se vino še ne očisti, je bo treba kasneje umetno čistiti.

Trgovinska pogodba med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo. Sklenjena pogodba veže Jugoslavijo, da od Nemški Avstriji

večje količine žita in krme, razen tega surovine v sledečih množinah: 300 vagonov tanina, 144 vagonov lesnih destilatorov, 805 vagonov drugih kemikalij, 219 vagonov kovin in kovinskih izdelkov, 500 vagonov lesa, 3000 vagonov drv, 1500 vagonov oglja in 1000 vagonov cementa. Nemška Avstrija pa da Jugoslaviji v glavnem železnih izdelkov in strojev, kakor: železa v šibikah in prečnic za 12 milijonov (nemško-avstr.) kron, jekla za 25 milijonov, železne žice za 40 milijonov kron, poljedelskega orodja za 40 milijonov, obrtniškega orodja za 13 milijonov, žebeljev za 5 milijonov, pločevine 7 vagonov, železnih konstrukcij za 400 milijonov, poljedelskih strojev za 100 milijonov, raznih strojev, strojnih delov, aparatov in dvigal za 175 milijonov, igel in druge drobnarije za 15 milijonov, tračnic za 50 milijonov, kos in sprav 800.000 kosov, vozov za 10 milijonov, žičnih vrvi za 3 milijone, raznih ulitih in kovanih izdelkov za 30 milijonov, vagonov za 70 milijonov, avtomobilov in drugih transportnih sredstev za 120 milijonov, žarnic za 10 milijonov, tiskarskih strojev in tiskarskega materiala za 216 milijonov kron. Izvoz žrebet iz Slovenije. Na predlog jugoslovenskega ministrstva za kmetijstvo in vode je dovolil ministrski finančni odbor izvoz 2500 žrebet iz Slovenije v inozemstvo. Od teh 2500 žrebet se sme izvoziti 500 konj, rojenih v l. 1918., 1000 rojenih v l. 1919 in 1000 letošnjih žrebet. Izvoz je dovoljen le preko carinarnen v Mariboru in Borovnici. Na teh dveh postajah pregledoval bo državni živinozdravnik konje, ki se nameravajo izvoziti, na njihovo starost in zdravje. Izvoz je za enkrat dovoljen samo za žrebata moškega spola belgijske in noriške pasme.

Borzna poročila.

Težaji:

V Trstu, 12. oktobra 1920.

Jadranska banka	465
Cosulich	482
Dalmatia	360
Gerolmich	1820
Libera Triestina	685
Lloyd	1980
Lussino	2300
Martinolich	330
Oceania	400
Premuda	540
Tripcovich	510
Ampela	620
Cement Dalmatia	355

Tuja valuta na tržaškem trgu:

V Trstu, 12. oktobra 1920.

Neprepečatene krone	650—7—
avstrijsko-nemške krone	550—6—
čehoslovenske krone	31—32—
dinarji	7450—7550
leji	4150—42—
marke	3450—3550
dolarji	2775—2785
francoski franki	167—16750
švicarski franki	438—440—
angleški funti, papirnati	96—9650
angleški funti, zlati	116—118—
rublji	21—22—
napoleoni	93—94—

Za tiskovni sklad »Edinosti«

Barkovljan L. 50. Po koncertu pevskega društva »Postojna« so nabrali oni, ki niso imeli časti sedeti pri mizi Njeg. Veličanstva L. 301. Ana Orel L. 2. Nabrano dne 6. t. m. na svatbi Franceta Semole in Pavline Koc v Prvačini L. 50. — Da cerkvenemu pevskemu zboru zbranemu pri vinu v gostilni Svara v Ricmanjih dokažejo pravo ljubezen do napredka in naobrazbe, darujejo pravi ljubitelji lepoga petja, združeni pri krstu Borisa Komar-Kureta za tiskovni sklad »Edinosti« znesek 35 L. Dosedaj izkazanih L. 22.803.44. V današnjem izkazu L. 438. Skupno L. 23.241.44.

DAROV

Za pogorence Narodnega doma: Barkovljan 30 L. Za dijaka L. G. Kraljevi kričaji 11. nov. 4 L. kraljevi kričaji 12. nov. 6 L. Berto in Asturi za Šrajev dober nasvet 4 L. Zajčev čeber 5 L. Možnarjeva Tina in Pezdrul 6 L. Dragotin Starec 10 L. plemenite učiteljice v Dolini in Boljuncu 10 L. Janko Vodopivec, nadučitelj, Kamnje 30 L. Dosedaj izkazanih 247 L. v današnjem izkazu L. Skupno L. 322.

S potrtim srcem naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem žalostno vest, da je naš prelubi soprog, oče in brat

Alojz Fabčič

po kratki in mučni boleznii v starosti 57 let preminul. Pogreb draga pokojnika se bo vršil v ponedeljek 15. t. m. ob 15.30 popoldne iz mrtvašnice magdalenske bolnišnice v cerkev Sv. Jakoba in od tam na pokopališče.

TRST, 13. novembra 1920.

Marija, soproga.

Anton, Just, Alojz, otroci, ter drugi ostali.

MALI OGLASI

GOSPODIČNO, večšo knjigovodstva, in potnika za Istro, sprejme takoj Drag. Starec, glavni zastopnik Vzajemne zavarovalnice v Barkovljah. 547

NEKAJ vagonov cementnega zareznege strešnika ima na razpolago tovarna cementnih izdelkov Bogdan Oblak v Logatcu. 541

PRODAM spalno sobo in novo kuhinjsko pohištvo. Sprejemam tudi naročila in popravila. Mizar, ulica Udine 28, vogal Torquato Tasso. 546

PRODA SE moška zimska suknja. Ulica Fontana 4, II. nadst., vrata 3, nasproti ulice Fabio Severo 6. 548

MODERNA poročna soba, (novo vzmeti) se prodaja v ulici Gatterji 23, I. nadst., Kovarčič. 549

KONSUMNO DRUŠTVO »JADRAN« vabi člane na izreden občni zbor danes, 14. t. m. ob 15. uri. — Sklicatelj. 542

MLADENIČ, 33 let star, z dobrimi spričevali, sposoben vsakega dela, išče službo kot natakar ali v trgovini. Govori več jezikov. Naslov pri upravi. 543

ŠAPE s toporišči, lopate, 700 kosov prodaja po zmerni ceni Gentili, ul. S. Francesco št. 12. 544

ZA KRONE, goldinarje, zlate plačam najvišje cene. Pertot, ulica S. Francesco št. 15, II. nadst. 545

UČITELJ v pokojni poučuje otroke. Pride tudi na dom. Cene zmerno. Naslov pove uprava. 550

DVE novi postelji in nove vzmeti se prodajo v ulici Scorzeria 1, I. nadst. 551

DVE enaki postelji iz trdega lesa, nove vzmeti, chifonier z dvokrilnimi vratni, 2 nočni omari se prodajo tudi posamezno po nizki ceni v ulici Massimo d'Azeglio 3, I. nadst. 552

SPREJMEM čevljarkega pomočnika. Plača po dogovoru. Jakob Stepančič, Marežice, Koper. 510

PRODAJALKA z večletno prakso, izvežbana posebno v manufakturni in špecerijski stroki, išče primerne službe v mestu ali pa na deželi. Ponudbe pod »Trgovka« na upravo. 514

POZORI! Plačam srebrne krone po L. 205, stare goldinarje po 520. Salonicchio. Via Olmo 3, III. nadstropje. 523

CEPLJENE trte po nižini ceni prodaja še 14 dni Franc Tavcar, Krepile, pošta Dutovlje. 530

KRASNE LISICE od 90 lir naprej. Izredna prilika. Zaloga peres. Goldoni 11, I. nadst. 535

ZLATO in srebrne krone plačam več kot drugi kupci. Albert Povh, urar, Mazzini 46 (v bližini drvenega trga). 537

LEKARNA IN KEMIČNI LABORATORIJ V SEZANI. Ribje olje prve vrste, kemično prečiščeno. — Sirup R. za šibke in malokrvne otroke. — Kroglice B. za malokrvne ženske. — Švedske kapljice. — Mazilo za garje. (specijalizirano). — Praska mast. — Tinktura in obliž za kurja očesa. — Fluid za živino. — Vsaokrvstna zdravila in specijalizirana za ljudi in živino vedno v zalogi. — Poštno pošiljate. 434

FRAN BIZJAK, krojač v ulici Chiozza 43, II. nad. pri Biri izdeluje obleke po zmerni ceni. 391

NA NOVO odprto trgovino s pohištvo novim in starim ter z drugimi potrebnimi predmeti priporočam za obilen obisk J. Babič, ul. Artisti št. 7, zraven Corsa Vitt. Em., Piazza S. Caterina. Najnižje cene. Svoji k svojim. 190

MODISTKA (prej ul. Alessandro Volta 2), naznanja, da se je preselila v ul. Cologna št. 13, I. nad., ter se priporoča ceni, damam v mestu in okolici. 507

ŽIVNOSTENSKA BANKA

PODRUŽNICA V TRSTU

Elita Roma vogal ul. Mazzini. — Lastna palača.

Delniška glavnica in rezervni sklad K. C. St. 225.000.000

Izvršuje kulturno vse bančno in menjalnice transakcije.

Uradne ure od 9-13

Ivan Jančar

ZOBOTEHNIK (242)

Carducci 28, II.

Zaloga ur in zlatanine

z lastno delavnico (225)

ALOJZIJ POVH

Piazza Garibaldi št. 8

prej Barriera — telefon št. 3—29

VELIKO SKLADIŠČE KLOBUKOV

dežnikov, belih in pisanih, žepulh

robcev, možkih nogavic itd.

K. CVENKEL, Trst, Corso V. E. III. št. 24.

Pozor vlnorejci!

Imam na prodaj več tisoč cepljenih

tri črne in bele vrste na razni ameri-

kanskih podlagah, katere bom oddajal v

jeseni (od novembra dalje). — Pipan Josip,

Prešerje 16 pri Komnu. (183)

JOSIP STRUCKEL

Trst, vogal Via Nuova-S. Caterina.

Velika izbira vsakovrstnega blaga za moške

in ženske. — Blago za suknje, žamet, barbant,

svile, etamina ter raznih predmetov za okras

oblek. Vse po znižanih konkurenčnih cenah.

JADRANSKA BANKA

Del. glav.: K 30.000.000. Rezerve K 10.000.000

Belgrad, Celje, Dubrovnik, Dunaj, Kotor,

Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opa-

tija, Sarajevo, Split, Šibenik, TRST, Zadar,

Zagreb

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle.

Sprejema vloge

na hranilne knjižice ter jih obrestuje po 3½%,

a v bancogiro prometu po 4½%.

Vloge, ki se imajo dvigniti samo proti pred-

hodni odpovedi, sprejema po posebno ugodnih

pogojih, ki se pogodijo od slučaja do slučaja.

Daje v najem varnostne predale (safes).

Bančni prostori v Trstu se nahajajo:

ul. Corso d. Risparmio, ul. S. Nicolo

Telefon: št. 1463, 1793, 2676

Blagajna posluje od 9 do 13

A. De Masi & G. Sferza

Mavricija Wackvitza nasledniki

Trst, ul. Torre bianca 32. Telefon 29-83

Velika izbira majoličnih in železnih peči znamke „Premier“, ekonomskih ognjišč in štedilnikov lastnega izdelka, plošč iz litega železa razne velikosti, raznjev in cevi za peči. Cene zmerno. (24)

PFAFF

Stroj za šivanje in vezanje pravi nemški azorci

Seidel & Neumann in

„Singer“ Gast & Gasser

Tvrda ustanovljeni l. 1878

Bogata zaloga vseh potrebščin.

Mehanika delavnica za vsako popravila.

FRANCESCO BEDNAR

Trst, ul. Campanile 19

Trgovsko-obrtna zadruga

v Trstu

registrirana zadr., z neomejenim jamstvom

Ulica Pier Luigi da Palestrina št. 4, I.

sprejema hranilne vloge

od L. 1 dalje.

Navadne vloge obrestuje po

4 ½%

večje po dogovoru

Trgovcem otvarja tekoče čekovne račune.

— Posoja hranilne pušice na dom.

— Rentni davek plačuje iz svojega.

Daje posojila

po najugodnejših pogojih na vknjižbe,

na osebno poroštvo, na

zastave vrednostnih listin.

Uradne ure vsak dan izvemšji

nedelj in praznikov od 8 do 1.

Edino mazilo

ki ohranjuje usnje in ga vzdržuje mehko.

Skladišče v Trstu, ulica Torre bianca št. 12 - Telefon št. 10

Edino mazilo

ki ohranjuje usnje in ga vzdržuje mehko.

Skladišče v Trstu, ulica Torre bianca št. 12 - Telefon št. 10

Edino mazilo

ki ohranjuje usnje in ga vzdržuje mehko.

Skladišče v Trstu, ulica Torre bianca št. 12 - Telefon št. 10

Edino mazilo

ki ohranjuje usnje in ga vzdržuje mehko.

Skladišče v Trstu, ulica Torre bianca št. 12 - Telefon št. 10

Edino mazilo

ki ohranjuje usnje in ga vzdržuje mehko.

Skladišče v Trstu, ulica Torre bianca št. 12 - Telefon št. 10

Edino mazilo

ki ohranjuje usnje in ga vzdržuje mehko.

Skladišče v Trstu, ulica Torre bianca št. 12 - Telefon št. 10

Edino mazilo

ki ohranjuje usnje in ga vzdržuje mehko.

Skladišče v Trstu, ulica Torre bianca št. 12 - Telefon št. 10

Edino mazilo

ki ohranjuje usnje in ga vzdržuje mehko.

Skladišče v Trstu, ulica Torre bianca št. 12 - Telefon št. 10

Edino mazilo

ki ohranjuje usnje in ga vzdržuje mehko.

Skladišče v Trstu, ulica Torre bianca št. 12 - Telefon št. 10

Edino mazilo

ki ohranjuje usnje in ga vzdržuje mehko.

Skladišče v Trstu, ulica Torre bianca št. 12 - Telefon št. 10

Edino mazilo

ki ohranjuje usnje in ga vzdržuje mehko.

Skladišče v Trstu, ulica Torre bianca št. 12 - Telefon št. 10

Edino mazilo

ki ohranjuje usnje in ga vzdržuje mehko.

Skladišče v Trstu, ulica Torre bianca št. 12 - Telefon št. 10

Edino mazilo

ki ohranjuje usnje in ga vzdržuje mehko.

Skladišče v Trstu, ulica Torre bianca št. 12 - Telefon št. 10

Edino mazilo

ki ohranjuje usnje in ga vzdržuje mehko.

Skladišče v Trstu, ulica Torre bianca št. 12 - Telefon št. 10

Edino mazilo

ki ohranjuje usnje in ga vzdržuje mehko.

Skladišče v Trstu, ulica Torre bianca št. 12 - Telefon št. 10

Edino mazilo

ki ohranjuje usnje in ga vzdržuje mehko.

Skladišče v Trstu, ulica Torre bianca št. 12 - Telefon št. 10

Edino mazilo

ki ohranjuje usnje in ga vzdržuje mehko.

Skladišče v Trstu, ulica Torre bianca št. 12 - Telefon št. 10

Edino mazilo

ki ohranjuje usnje in ga vzdržuje mehko.

Skladišče v Trstu, ulica Torre bianca št. 12 - Telefon št. 10

Edino mazilo